

บุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ
ชั้นปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร

รายงานการวิจัย

ของ

อภิญญา ศรีขาว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณารายงานการวิจัยฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับรายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่..... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

รายการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่จากรองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี ซึ่งเป็นประธานและกรรมการควบคุม รายงานการวิจัย ที่ได้สละเวลาเพื่อให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง เป็นอย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทั้งสองท่านเป็นอย่างมาก และขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ ตลอดจนให้ความเมตตาและความเอื้ออาทรแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ เอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำรายงานการวิจัยในครั้งนี้

และท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออนันต์ คุณแม่บัวพันธ์ ศรีขาว ผู้ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยได้มุ่งมั่นและเพียรพยายาม จนสำเร็จการศึกษาในการศึกษาในครั้งนี้ และขอขอบคุณคุณคุณอรุณพร ดันวิวัฒนกุล เป็นอย่างยิ่ง ที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา และให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนทุนการศึกษา ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่อ และทำรายงานการวิจัยฉบับนี้ จนสำเร็จ

อภิญา ศรีขาว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	12
ความหมายของบุคลิกภาพ.....	12
ทฤษฎีบุคลิกภาพ.....	13
องค์ประกอบของบุคลิกภาพ.....	23
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ.....	24
ความสำคัญของบุคลิกภาพ.....	26
การสร้างบุคลิกภาพ.....	28
แบบทดสอบบุคลิกภาพ.....	29
แหล่งข้อมูลในการศึกษานุคลิกภาพของบุคคล.....	30
ประเภทของแบบทดสอบบุคลิกภาพ.....	31
ประโยชน์ของแบบทดสอบบุคลิกภาพ.....	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพยาบาล.....	32
บุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพพยาบาล.....	32
คุณลักษณะของพยาบาล.....	33
บทบาทและหน้าที่ของพยาบาล.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ในประเทศ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ในต่างประเทศ.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	38

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	39
กลุ่มประชากร.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	39
คำชี้แจงเกี่ยวกับการทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF.....	42
การตรวจให้คะแนน.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
บทย่อ.....	87
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	87
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	87
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	89
อภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	96

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ประวัติของผู้วิจัย

บทคัดย่อ

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มประชากร.....	39
2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1.....	48
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มการเรียนรู้.....	52
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามเพศ.....	57
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม.....	62
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	68
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	74
8 การวิเคราะห์การแปรปรวนของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ในแต่ละองค์ประกอบจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	83
9 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ E การกล้าแสดงออกของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามอาชีพของ ผู้ปกครอง.....	85
10 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ O ความวิตกกังวล ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	86

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1.....	49
2 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มการเรียนรู้.....	53
3 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามเพศ.....	58
4 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม.....	63
5 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	69
6 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศ นอกจากจะพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ซึ่งจะเป็นรากฐานช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงาน และอีกสิ่งหนึ่งที่จะมีบทบาทให้บุคคลประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือการประกอบอาชีพก็คือบุคลิกภาพ

มนุษย์มีพันธุกรรมต่างกัน เด็บโตในสิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ ระบบวัฒนธรรม และการเมืองแตกต่างกัน ดังนั้นบุคลิกภาพของมนุษย์จึงมีมากมายหลายแบบ บางลักษณะก็เป็นลักษณะร่วมกันของมนุษย์เป็นสากล บางลักษณะก็เป็นส่วนอันซับซ้อนลึกลับเหนือความเข้าใจของคนธรรมดาทั่วไป ท่ามกลางความหลากหลายสลับซับซ้อนนี้ มนุษย์ทุกคนทุกสมัยก็พากันเพียรพยายามค้นหาที่จะเข้าใจลักษณะบุคลิกภาพของมนุษย์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2536 : 7)

วัฒนธรรมเป็นที่ขัดเกลาบุคลิกภาพของบุคคลจึงกล่าวได้ว่า แต่ละวัฒนธรรมต่างกัน พัฒนาลักษณะโครงสร้างของบุคลิกภาพของบุคคล บุคคลในวัฒนธรรมหนึ่งอาจก้าวร้าวหรือหนึ่งเฉยมากกว่าบุคคลอีกวัฒนธรรมหนึ่ง แม้ว่าวัฒนธรรมจะมีอิทธิพลในการพัฒนาบุคลิกภาพบางประการของบุคคลในวัฒนธรรมเดียวกันให้คล้ายกัน แต่เราก็ไม่สามารถคาดคะเนบุคลิกภาพของบุคคลได้อย่างแน่ชัด ถ้าทราบก็เพียงแต่ว่าเขาเจริญเติบโตอยู่ในวัฒนธรรมใดมาทั้งนี้เพราะเหตุ 2 ประการ 1. วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้นแท้จริงไม่ใช่แบบเดียวกัน ทั้งนี้เพราะผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่บุคคล ซึ่งได้แก่ บิดามารดา และบุคคลอื่นในสังคมต่างมีค่านิยมและการปฏิบัติตนไม่เหมือนกัน 2. บุคคลแต่ละคนต่างมีประสบการณ์บางประการที่แตกต่างจากคนอื่น (สุชา จันทน์อม 2533 : 87)

ดังนั้น มนุษย์เราทุกคนจึงมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีลักษณะที่เหมือน กับคนอื่น ๆ มนุษย์เราแต่ละคนประกอบด้วย ลักษณะทางร่างกาย สติปัญญา และพฤติกรรมที่บ่งบอก และแสดงออกมาถึงการมีบุคลิกภาพเฉพาะตัวที่แตกต่างจากคนอื่น (ทศพร มณีศรีขำ. 2539 : 248)

บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลมีลักษณะแตกต่างจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกมามีบุคลิกภาพดี จึงหมายถึงผู้ที่มีลักษณะหลายลักษณะ เป็นไปในทางที่ดี เช่น การพูดจาสุภาพ การแต่งกาย

เรียบร้อย อารมณ์ร้าย ฯลฯ ทำให้มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดี ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีบุคลิกภาพไม่ดีก็หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะหลายลักษณะเป็นไปในทางไม่ดี เช่น การพุดจาหยาบคาย การแต่งกายสกปรก อารมณ์เศร้าหมอง (วีระ ไชยศรีสุข. 2533 : 27)

บุคลิกภาพของบุคคลนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกอาชีพ บุคคลมีความต่างกันหลาย ๆ ด้าน ในด้านความสนใจ ความสามารถและบุคลิกภาพลักษณะต่างๆดังกล่าวถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญที่บุคคลใช้ในการเลือกอาชีพ ซึ่งจะแตกต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล การจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพ ซึ่งเป็นงานสำคัญของการแนะแนวนั้นต้องมาเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนให้มีอาชีพเหมาะสมกับความต้องการและบุคลิกภาพของนักเรียน (วัชร ทรัพย์มี .2522 : 121) ซึ่งสอดคล้องกับฮอลแลนด์ (Holland. 1966 : 132) ที่กล่าวว่าบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านความรู้ความสามารถ ความเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการเลือกอาชีพ ซึ่งจะแตกต่างกันตามความเหมาะสมของบุคคล สังคมไทยในปัจจุบันบิดา-มารดา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีค่านิยมให้บุตรหลานประกอบอาชีพรับราชการ เพราะเป็นอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้แน่นอน จึงปลูกฝังค่านิยมเช่นนี้ให้กับบุตรหลาน และพบว่านักเรียนที่จบชั้น ม. 6 สมัครเข้าเรียนต่อพยาบาลเป็นจำนวนมาก สถาบันการศึกษาวิชาพยาบาลมีโอกาที่จะคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมเข้ามาเรียนพยาบาลได้มาก เพราะถ้าระบบคัดเลือกดีแล้ว บุคคลเหล่านี้จะมีคุณภาพสูงทั้งด้านความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพพยาบาลด้วย

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ให้บริการโดยตรงแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน ทั้งในภาวะปกติและเจ็บป่วย พยาบาลต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนมีความสำนึกในความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง สังคม และวิชาชีพ สามารถให้บริการที่มีคุณภาพแก่ผู้บริหารได้อย่างสม่ำเสมอและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา (นันทนา น้ำฝน. 2536 : 1)

ปัจจุบันในประเทศไทยมีผู้วิจัยหลายคนมีความสนใจในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเพื่อใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อพยาบาล ควบคู่กับการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนพยาบาล ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาเกิดความมั่นใจขึ้นว่าผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นพยาบาล (นุชนาฏ คีวีเศษ.2524 : 3)

ถ้าจะพิจารณาถึงบุคลิกภาพของพยาบาลบ้าง ก็นับว่ามีความสำคัญมากทีเดียว เพราะพยาบาลต้องใกล้ชิดกับผู้ป่วยโดยตรง บุคลิกภาพของพยาบาลจะมีส่วนทำให้ผู้ป่วยเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและเชื่อฟัง มีกำลังใจเข้มแข็ง อาการเจ็บไข้จะหายเร็วกว่าปกติ (บุญสนอง ไกรเนตร. 2515 : 9) มีนักเรียนบางคนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิชาชีพพยาบาล ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยมีความรู้ใน

วิชาชีพพยาบาลว่ามีลักษณะอย่างไร ทราบแต่เพียงว่าอาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีเครื่องแบบ สีขาวสะอาดสะอ้านดึงดูดใจทำให้เลือกเรียนพยาบาล เมื่อเข้ามาเรียนแล้วจึงทราบว่าลักษณะงาน ไม่เหมาะสมกับตน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวและปรับใจได้จะเกิดความทุกข์หมดกำลังใจ (ทัศนา บุญทอง. 2530 : 193) นอกจากนี้ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เมื่อเข้ามาศึกษาในวิทยาลัย พยาบาลใหม่ ๆ ยังไม่มีประสบการณ์ในการให้บริการผู้ป่วย ไม่รู้วิธีในการปฏิบัติตัวกับผู้ป่วยจะได้ ขึ้นปฏิบัติการบนหอผู้ป่วยในภาคฤดูร้อนก่อนขึ้นชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยบรมราชชนนี กรุงเทพ ก็เป็นอีก วิทยาลัยหนึ่งที่มีผู้สนใจเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมากเพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษา และเมื่อ ศึกษาจบแล้วก็สามารถเข้ารับราชการในโรงพยาบาลได้เลย ดังนั้นจึงเป็นโอกาสดีในการที่จะศึกษา บุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 เพื่อทราบและเพื่อจะปรับปรุงแก้ไขบุคลิกภาพของ นักเรียนพยาบาลได้ทัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการประกอบ อาชีพของบุคคลจึงสนใจที่จะศึกษาบุคลิกภาพของพยาบาล เพื่อเป็นประโยชน์แก่งานที่เกี่ยวข้อง ในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ตามตัวแปรต่อไปนี้
 - 2.1 กลุ่มการเรียน
 - 2.2 เพศ
 - 2.3 ภูมิลำเนาเดิม
 - 2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 2.5 อาชีพของผู้ปกครอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ปกติ
2. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีกลุ่มการเรียนต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
3. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เพศชายและเพศหญิงมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
4. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

5. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

6. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ตามตัวแปรที่ศึกษา เช่น กลุ่มการเรียน เพศ ภูมิฐานะเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

2. ผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่ในการจัดสรร หรือคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาล ใช้เป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาล

3. ผลจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้สนใจใช้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนา ปรับปรุง และพัฒนาบุคลิกภาพในหน่วยงานของตนเองให้เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมและศักยภาพของบุคคล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชั้นปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 163 คน เป็นนักศึกษาพยาบาลชาย 15 คน และนักศึกษาพยาบาลหญิง จำนวน 148 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 กลุ่มการเรียน ได้แก่ กลุ่ม A และ กลุ่ม B

2.1.2 เพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง

2.1.3 ภูมิฐานะเดิม ได้แก่

1) กรุงเทพมหานคร

2) ต่างจังหวัด

2.1.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่

- 1) ต่ำ
- 2) สูง

2.1.5 อาชีพของผู้ปกครอง ได้แก่

- 1) รับจ้าง
- 2) ค้าขาย
- 3) เกษตรกร
- 4) รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ตามทฤษฎีของเรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattall) ที่แบ่งออกเป็นองค์ประกอบ 16 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบคือ A	คือ	การเข้าสังคม
2. องค์ประกอบคือ B	คือ	สติปัญญา
3. องค์ประกอบคือ C	คือ	ความมั่นคงทางอารมณ์
4. องค์ประกอบคือ E	คือ	การกล้าแสดงออก
5. องค์ประกอบคือ F	คือ	ความร่าเริง
6. องค์ประกอบคือ G	คือ	มโนธรรม
7. องค์ประกอบคือ H	คือ	การกล้าเผชิญ
8. องค์ประกอบคือ I	คือ	จิตใจอ่อนโยน
9. องค์ประกอบคือ L	คือ	ความหวาดระแวง
10. องค์ประกอบคือ M	คือ	การจินตนาการ
11. องค์ประกอบคือ N	คือ	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
12. องค์ประกอบคือ O	คือ	ความวิตกกังวล
13. องค์ประกอบคือ Q_1	คือ	ความอิสระเสรี
14. องค์ประกอบคือ Q_2	คือ	การพึ่งตนเอง
15. องค์ประกอบคือ Q_3	คือ	การควบคุมอารมณ์
16. องค์ประกอบคือ Q_4	คือ	ความเครียด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกทาง การกระทำ ความคิดเห็นทั้งที่เปิดเผย หรือซ่อนเร้นอยู่ภายในซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรม การเรียน และสภาพแวดล้อมซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (The Sixteen Personality Factors Questionnaire Form A ของ เรย์มอนด์ บี. แคทเทล (Raymond B. Cattell) โดยตอบแบบ ทดสอบตามความคิดและความรู้สึก ซึ่งองค์ประกอบคุณลักษณะนิสัย 16 องค์ประกอบนี้ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบ A คือ การเข้าสังคม หมายถึง ลักษณะนิสัยชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เร็ว มีไมตรีจิต มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้ดี

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (A+) คือ มีลักษณะนิสัยชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้เร็ว มีไมตรีจิต มีความอบอุ่น เป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวได้ดี

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (A-) คือ มีลักษณะนิสัยส่วนตัว ชอบทำอะไรคนเดียว ไม่ สนใจใคร เอาแต่ใจตนเอง ชอบวิพากวิจารณ์ เหยียดหยาม ชอบปลีกตัว ปรับตัวยาก ชอบขัดขวาง มีพฤติกรรมเย็นชาต่อผู้อื่น

1.2 องค์ประกอบ B คือ สติปัญญา หมายถึง มีความเฉลียวฉลาด รอบคอบ มี วิจารณ์ญาณในการแก้ปัญหาและมีความบากบั่น

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (B+) คือ ผู้ที่ฉลาด มีสติรอบคอบ มีวิจารณ์ญาณในการ แก้ไขปัญหา และมีความบากบั่น

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (B-) คือ ผู้ที่มีสติปัญญาค่อย ความคิดไม่ทันสมัย ไม่ทัน ต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในสังคม และไม่มี ความบากบั่น

1.3 องค์ประกอบ C คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง มีวุฒิภาวะทาง อารมณ์มั่นคงไม่หวั่นไหว ยอมรับความเป็นจริงและควบคุมตนเองได้

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (C+) คือ ผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มั่นคง เยือกเย็นไม่ หวั่นไหวยอมรับสภาพความเป็นจริง

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (C-) คือ ผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล เปลี่ยนแปลงง่ายและหงุดหงิด

1.4 องค์ประกอบ E คือ การกล้าแสดงออก หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ชอบการแข่งขัน กล้าทำ ชอบทำตามใจตนเอง ก้าวร้าวและชอบใช้อิทธิพลเหนือ ผู้อื่น

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (E+) คือ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบมีอิทธิพล มีอำนาจเหนือผู้อื่น ชอบการแข่งขัน ชอบทำตามใจตนเอง ก้าวร้าว กล้าทำ และกล้าแสดงออก

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (E-) คือ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยอ่อนน้อม โอนอ่อนผ่อนตามผู้อื่น สุภาพ สงบเสถียร เฝ้ายบระมัดระวังตนเอง และไม่กล้าแสดงออก

1.5 องค์ประกอบ F คือ ความร่าเริง หมายถึง มีลักษณะนิสัยร่าเริง ชอบทำตัวตามสบาย เปิดเผย สนุกสนานและมองโลกในแง่ดี

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (F+) คือ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยร่าเริง ชอบทำตามสบาย ช่างพูด แจ่มใส เปิดเผย ว่องไว สนุกสนาน และมองโลกในแง่ดี

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (F-) คือ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง เฝ้ายบข่ม ไม่ช่างพูด ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

1.6 องค์ประกอบ G คือ มโนธรรม หมายถึง มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความรอบคอบ อดทน และสามารถรักษาความลับได้

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (G+) คือ ผู้ที่มีมโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ อดทน รอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (G-) คือ ผู้ที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ ไม่มีความแน่นอน เชื่อใจไม่ได้ ไม่มีความพยายามและละเอียดต่อหน้าที่

1.7 องค์ประกอบ H คือ การกล้าเผชิญ หมายถึง ชอบผจญภัย กล้าเสี่ยง ชอบอยู่เป็นกลุ่มเป็นมิตรกับผู้อื่น คล่องแคล่ว มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (H+) คือ ผู้ที่มีลักษณะการกล้าเสี่ยง ชอบผจญภัย ชอบพบปะผู้อื่น เป็นมิตรกับผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม คล่องแคล่ว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (H-) คือ ผู้ที่มีลักษณะขี้อาย ไม่กล้า หลีกเลียงการเผชิญหน้ากับเพศตรงข้าม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น

1.8 องค์ประกอบ I คือ จิตใจอ่อนโยน หมายถึง มีจิตใจอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไม่มีความอดทน ชอบพึ่งพาผู้อื่นและขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (I+) คือ ผู้ที่มีลักษณะจิตใจอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไม่อดทน ชอบพึ่งพาและขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (I-) คือ ผู้ที่มีจิตใจกล้าแข็ง เชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ และมองชีวิตในด้านความเป็นจริง

1.9 องค์ประกอบ L คือ ความระแวง หมายถึง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ไม่เชื่อใครง่าย มีความระมัดระวัง ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ ข้างสงสัย ชอบสงสัยและอิจฉา

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (L+) คือ ผู้ที่มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัย และอิจฉาผู้อื่น

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (L-) คือ ผู้ที่มีลักษณะไว้วางใจผู้อื่น ขอมรับผู้อื่นเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ปรับตัวง่าย และไม่อิจฉาผู้อื่น

1.10 องค์ประกอบ M คือ การจินตนาการ หมายถึงชอบจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกไม่มีระเบียบ ไม่สนใจกฎเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (M+) คือ ผู้ที่มีลักษณะการแสดงออกไม่มีระเบียบ ไม่สนใจต่อกฎเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ชอบจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (M-) คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นนักปฏิบัติ อยู่ในกฎเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี และกระทำแต่ในสิ่งที่เป็นอย่างจริง

1.11 องค์ประกอบ N คือ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น หมายถึง มีลักษณะนิสัยเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รู้ทันต่อเหตุการณ์และสามารถปรับตัวได้

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (N+) คือ ผู้ที่มีลักษณะเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่นทันสมัย รู้เท่าทันเหตุการณ์ และปรับตัวได้ดี

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (N-) คือ ผู้ที่มีลักษณะไม่ทันโลก ไม่ทันเหตุการณ์ ไม่ทันคน ไม่ทันสมัย ตรงไปตรงมา และไม่มีเล่ห์เหลี่ยม

1.12 องค์ประกอบ O คือ ความวิตกกังวล หมายถึง มีลักษณะนิสัยตกใจง่าย ตื่นเต้น หวาดกลัว วิตกกังวล มีความท้อแท้และมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (O+) คือ ผู้ที่มีลักษณะหวาดกลัวตื่นเต้นวิตกกังวล ใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและท้อแท้ใจ

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (O-) คือ ผู้ที่มีลักษณะประสาทมั่นคง เชื่อมั่นในตนเอง จิตใจกล้าหาญ ปราศจากความกลัวหรือความคิดวิตกกังวล

1.13 องค์ประกอบ Q₁ คือ ความอิสระเสรี หมายถึง มีลักษณะนิสัยชอบค้นคว้า ทดลอง ชอบการเปลี่ยนแปลง ชอบใช้สติปัญญา เป็นนักทดลองและชอบวิเคราะห์ วิจัย และ เป็นนักปฏิรูป

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (Q₁+) คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบทดลอง ชอบวิเคราะห์ วิจัย ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ ($Q_1 -$) คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นนักอนุรักษ์ เกรงครัดต่อความเชื่อนบนธรรมเนียมประเพณี ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่สนใจการคิด การวิเคราะห์ วิจารณ์ และไม่ชอบการใช้สติปัญญา

1.14 องค์ประกอบ Q_2 คือ การพึ่งตนเอง หมายถึง มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง และพึ่งตนเอง

ผู้ที่ได้คะแนนสูง ($Q_2 +$) คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง เชื่อในความสามารถของตนเอง ตัดสินใจเองได้ มีลักษณะพึ่งตนเอง

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ ($Q_2 -$) คือ ผู้ที่มีลักษณะพึ่งกลุ่ม ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี และเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

1.15 องค์ประกอบ Q_3 คือ การควบคุมอารมณ์ หมายถึง มีลักษณะสามารถควบคุมตนเองได้ รู้จักกาลเทศะ มีวินัยเอาใจใส่ตนเองและสังคม

ผู้ที่ได้คะแนนสูง ($Q_3 +$) คือ ผู้ที่มีลักษณะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ รู้กาลเทศะ มีวินัยในตนเอง สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ ($Q_3 -$) คือ ผู้ที่มีลักษณะควบคุมตัวเองไม่ค่อยได้ ไม่มีระเบียบ ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และทำตามความต้องการของตนเอง

1.16 องค์ประกอบ Q_4 คือ ความเครียด หมายถึง มีลักษณะเครียด ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีความขัดแย้งอยู่ในใจ และมีปัญหาในการตัดสินใจ

ผู้ที่ได้คะแนนสูง ($Q_4 +$) คือ ผู้ที่มีลักษณะมีความเครียด มีความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิดใจร้อน มีปัญหาในเรื่องการตัดสินใจ

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ ($Q_4 -$) คือ ผู้ที่มีลักษณะชอบทำตามสบาย ไม่เคร่งครัด ไม่วิตกกังวล ใจเย็น ไม่คับข้องใจ ผ่อนคลาย และควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

การแปลผล ขีดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

เมื่อตรวจให้คะแนนพร้อมทั้งรวมคะแนนองค์ประกอบลักษณะนิสัยแต่ละองค์ประกอบแล้ว จึงนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนมาตรฐานสิบ (Sten Score) ตามคู่มือการแปลผลคะแนนมาตรฐานสิบ แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF Form A ซึ่งแบ่งค่ามาตรฐานสิบออกเป็น 10 คะแนน จากคะแนนมาตรฐานสิบต่ำสุด 1 คะแนน คะแนนมาตรฐานสิบสูงสุด 10 คะแนน

โดย ผู้ที่ได้คะแนนในช่วง 1 - 4 เป็นผู้ได้คะแนนต่ำ

ผู้ที่ได้คะแนนในช่วง 7 - 10 เป็นผู้ได้คะแนนสูง

การแปลความหมายของคะแนนมาตรฐานสิบ (Sten Score) แปลตามคู่มือการใช้แบบทดสอบ 16 PF ในคลินิกของ คาร์สัน และโอเดล (Karson and O'Dell. 1976 : 10) ดังนี้

1. ผู้ที่ได้คะแนน 5, 6 หมายถึง เป็นผู้ที่มียุคลิภาพด้านนั้นปานกลาง (Considered Average)

2. ผู้ที่ได้คะแนน 4, 7 หมายถึง เป็นผู้ที่มียุคลิภาพด้านนั้นเบี่ยงเบนไปเล็กน้อย (Slightly Deviate)

3. ผู้ที่ได้คะแนน 2, 3, 8, 9 หมายถึง เป็นผู้ที่มียุคลิภาพด้านนั้นเบี่ยงเบนไปค่อนข้างมาก (Strongly Deviate)

4. ผู้ที่ได้คะแนน 1, 10 หมายถึง เป็นผู้ที่มียุคลิภาพด้านนั้นเบี่ยงเบนไปมากที่สุด (Considered Extreme)

ในการแปลผลครั้งนี้จะแปลผลคะแนนมาตรฐานสิบต่ำกว่า 4.75 เป็นค่าลบและคะแนนมาตรฐานสิบสูงกว่า 6.00 เป็นค่าบวก ตาม 16 PF Test Profile

2. แบบทดสอบบุคลิภาพ 16 PF หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิภาพ ตามทฤษฎีองค์ประกอบของเรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattell) ชื่อ Sixteen Personality Factors Test Form A ซึ่งใช้กับผู้ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป เพื่อทดสอบว่าบุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งมีข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ จำนวน 187 ข้อ โดยแบ่งองค์ประกอบลักษณะนิสัยได้ 16 องค์ประกอบ ทั้งนี้จะวิเคราะห์เป็นรายองค์ประกอบของลักษณะนิสัยได้ 16 ด้าน

3. คุณลักษณะร่วมของบุคลิภาพ คือ ลักษณะบุคลิภาพในแต่ละองค์ประกอบของนักศึกษาพยาบาล ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับเดียวกัน คือ ระดับสูงกว่า 6.00 ขึ้นไป ปานกลาง (5.00-6.00) หรือต่ำกว่า 5.00 ลงมา เหมือนกัน

4. ภูมิลำเนาเดิม หมายถึง จังหวัดที่นักศึกษาพยาบาลศึกษา ชั้นปีที่ 1 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนที่จะเข้ามาศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ได้แก่ ต่างจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจสูงและฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

6. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของ พ่อ-แม่ หรือ ผู้ปกครอง ที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัว ได้แก่ อาชีพ รับจ้าง ค้าขาย เกษตร รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนี้

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยแยกเป็นหัวข้อ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ
 - 1.2.1 ธรรมชาติของบุคลิกภาพ
 - 1.2.2 พัฒนาการของบุคลิกภาพ
 - 1.2.3 ขั้นตอนพัฒนาการของบุคลิกภาพ
 - 1.2.4 เทคนิคของแคทเทล (Cattell's technique)
 - 1.3 องค์ประกอบของบุคลิกภาพ
 - 1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ
 - 1.5 ความสำคัญของบุคลิกภาพ
 - 1.6 การสร้างบุคลิกภาพ
 - 1.7 แบบทดสอบบุคลิกภาพ
 - 1.8 แหล่งข้อมูลในการศึกษานุคลิกภาพของบุคคล
 - 1.9 ประเภทของแบบทดสอบบุคลิกภาพ
 - 1.10 ประโยชน์ของแบบทดสอบบุคลิกภาพ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพยาบาล
 - 2.1 บุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพพยาบาล
 - 2.2 คุณลักษณะของพยาบาล
 - 2.3 บทบาทและหน้าที่ของพยาบาล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 3.1 งานวิจัยแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ในต่างประเทศ
 - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

1.1 ความหมายของ บุคลิกภาพ (Personality)

/ ไอเซนค์ (Eysenck. 1969 : 235) ได้กล่าวถึงความหมายของบุคลิกภาพว่า สามารถพิจารณาได้สองมิติ คือ มิติแรกเป็นด้านการแสดงตัวและเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมมือ - ไม่ร่วมมือ (Participation - Withdrawn) เข้าสังคม - แยกตัว (Socialable - Isolated) เข้าใกล้ - ถอยหนี (Approach - Withdrawn) กระตือรือร้น - เฉื่อยชา (Active - Inactive) มิติที่สอง เป็นลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น ความวิตกกังวล และอื่น ๆ เป็นต้น

/ กูด (Good. 1973 : 417) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพคือ ผลรวมของพันธุกรรม และประสบการณ์ทั้งหมดของบุคคล

/ คาร์เนล อูทซ์รัตนกิจ (2533 : 499) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง ส่วนประกอบที่มีลักษณะเฉพาะของความสามารถทางสติปัญญา เจตคติ อารมณ์ ซึ่งได้มาโดยกำเนิด หรือได้มาจากประสบการณ์และความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความคิด ความรู้สึกและการกระทำ ซึ่งผลรวมของลักษณะต่าง ๆ ของยูทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) ที่มีอยู่ในมีอมนุษย์ทุกคนนี้ มีความสัมพันธ์กับแบบแผนพฤติกรรมที่ค่อนข้างคงที่ของบุคคล

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 5-6) ได้สรุปคำนิยามของคำว่า บุคลิกภาพไว้ ดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและภายใน

ส่วนภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การยืน ฯลฯ และ

ส่วนภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ ฯลฯ

ลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพไม่สามารถแยกเป็นส่วน ๆ ออกจากกันโดยเด็ดขาด ทุก ๆ ลักษณะของบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และมีผลกระทบต่อกันและกันเป็นประจักษ์ทุกข้อ

บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมและประสมประสานด้วยพันธุกรรม วัฒนธรรม การเรียนรู้ วิธีปรับตัวของบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมและวัตถุธรรม

บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมีทั้งส่วนที่เป็นลักษณะผิวเผินและส่วนที่เป็นนิสัยที่แท้จริง บางส่วนของบุคลิกภาพถูกซ่อนเร้น หรือถูกปิดบังอำพรางโดยจิตใจและไม่ตั้งใจ

บุคลิกภาพของบุคคลมีทั้งส่วนร่วมซึ่งเป็นลักษณะสากลของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาและมีส่วนซึ่งเป็นลักษณะที่เรียกกันว่า "เฉพาะตัว"

/ สุรางค์ จันทร์ธอม (2533 : 85) บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะที่สำคัญต่อการปรับตัวของบุคคล ได้แก่รูปร่างหน้าตา ท่าทาง ความสามารถ แรงจูงใจ และการแสดงออกทางอารมณ์ และผลที่เกิดจากประสบการณ์ หรือกล่าวสั้น ๆ ได้ว่า บุคลิกภาพคือ หมวดหมุ่นของลักษณะต่าง ๆ ที่รวมกัน และแสดงลักษณะที่เป็นเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

/ จำรัส แจ่มจันทร์ (2539 : 14) สรุปว่า บุคลิกภาพหมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายใน ตลอดจนทัศนคติ ค่านิยม ซึ่งแสดงให้เห็นคุณลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ตลอดจนลักษณะที่บอกถึงสภาพจิตใจ อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดที่แสดงออกทางการกระทำทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันเป็นผลมาจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

/ ครุณจิต อุตรมาตย์ (2532 : 8) สรุปว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลในด้านความรู้สึก ความคิดที่แสดงออกทางการกระทำ ทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอันเป็นผลเนื่องจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม

1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Theories of Personality)

แนวความคิดเรื่องทฤษฎีบุคลิกภาพ มีความแตกต่างกันมากมาย นักทฤษฎีแต่ละคนมีความเชื่อต่าง ๆ กันไป การมีทฤษฎีบุคลิกภาพมากมายหลายแนวความคิด ย่อมมีขีดจำกัดของคำอธิบาย และมีจุดเด่นจุดด้อย แต่ทุกทฤษฎีมีคุณค่าในตัวมันเอง และเมื่อบุคคลสามารถนำแต่ละทฤษฎีไปใช้อย่างเหมาะสมกับบุคคลที่ตนเกี่ยวข้องกับด้วยแล้ว ก็ให้ประโยชน์มาก เพราะแต่ละทฤษฎีเปรียบเสมือนข้อมูลที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจบุคลิกภาพของมนุษย์แต่ละแบบแต่ละคนให้ลึกซึ้งถ่องแท้ยิ่งขึ้น /

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะทฤษฎีบุคลิกภาพของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล เพราะผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ซึ่งเป็นของแคทเทล ดังนี้

ทฤษฎีบุคลิกภาพของแคทเทล (Cattell's Factor Theory)

ทฤษฎีของ แคทเทล กล่าวได้ว่าเป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีของออลพอร์ต (Allport) ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า ลักษณะนิสัยไว้อย่างกว้างขวาง การค้นคว้าของออลพอร์ตในเรื่องคำจำกัดความของลักษณะนิสัย การแบ่งประเภท ตลอดจนการเน้นความสำคัญของทฤษฎี

ลักษณะนิสัยว่าแตกต่างไปจากทฤษฎีการแยกประเภท เช่น แบบของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) เป็นสิ่งที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางรากฐานในการวิจัยค้นคว้า (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2536 : 195)

แคทเทล (Cattell. 1950 : 320) ได้ให้คำจำกัดความคำว่า บุคลิกภาพว่า "บุคลิกภาพ" คือ การยอมรับคำทำนายสิ่งทีบุคคลจะกระทำในสถานการณ์หนึ่ง ๆ จุดประสงค์ของการค้นคว้าทางจิตวิทยาในเรื่องบุคลิกภาพคือ การตั้งกฎเพื่อคาดการณ์การกระทำที่แตกต่างกันในสังคม และในสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ บุคลิกภาพเป็นพฤติกรรมทั้งหมดของแต่ละบุคคล หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก การศึกษาเรื่องบุคลิกภาพจึงเน้นการศึกษาพฤติกรรมรวม แคทเทลอธิบายบุคลิกภาพในรูปของลักษณะนิสัย (Traits) สามารถจะพบได้ทั่ว ๆ ไปในทุก ๆ คน (Common Traits) และขณะเดียวกัน ลักษณะนิสัยยังเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละบุคคล (Unique Traits)

1.2.1 ธรรมชาติของบุคลิกภาพ

แคทเทล ให้ความหมายบุคลิกภาพไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า "บุคลิกภาพ คือ สิ่งที่จะช่วยให้เราทำนายได้ว่า บุคคลทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ จุดมุ่งหมายของการวิจัยทางจิตวิทยาในเรื่องของบุคลิกภาพคือ การสร้างกฎว่าบุคคลที่แตกต่างกันจะทำอะไรในสถานการณ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไป บุคลิกภาพเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล ทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผย และที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน โดยที่แคทเทลเจาะจงว่า การศึกษาบุคลิกภาพจะครอบคลุมพฤติกรรมทั้งหมด ไม่ได้แยกออกเป็นส่วน ๆ ดังเช่นที่เคยมีการศึกษากันมา ดังนั้นเราจะสามารถเข้าใจพฤติกรรมย่อย ๆ ได้อย่างชัดเจน ก็ต่อเมื่อเราได้เห็นภาพรวมทั้งหมดของบุคคลนั้น (Hall and Lindzey. 1978 : 523 - 547 ; citing Cattell. 1950 : 616)

แคทเทล กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้เราทำนายได้ว่าบุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ จุดมุ่งหมายการวิจัยในเรื่องบุคลิกภาพ คือการสร้างกฎว่าบุคคลที่แตกต่างกันจะทำอะไรในสถานการณ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทั่วไปแตกต่างกัน บุคลิกภาพจะเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในและพฤติกรรมที่เปิดเผย การศึกษาบุคลิกภาพจะครอบคลุมพฤติกรรมทั้งหมดไม่ได้แยกเป็นส่วน ดังที่เคยศึกษามา ดังนั้น เราจะเข้าใจพฤติกรรมย่อย ๆ ได้ก็ต่อเมื่อเราได้เห็นภาพรวมทั้งหมดของบุคคลนั้น ซึ่งแคทเทลกล่าวว่า บุคลิกภาพลักษณะนิสัยที่แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ลักษณะนิสัยพื้นผิว เป็นลักษณะที่สังเกตได้ชัดเจนและมีลักษณะร่วมกัน
2. ลักษณะนิสัยด้นดอ เป็นลักษณะที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน เป็นตัวกำหนด

ลักษณะนิสัยพื้นผิว

แคทเทิลให้ความสำคัญกับลักษณะนิสัยต้นตอมากกว่าลักษณะนิสัยพื้นผิว เพราะเป็นโครงสร้างที่มีอิทธิพลอย่างแท้จริงต่อบุคลิกภาพ และจะช่วยให้การวินิจฉัยปัญหาทางบุคลิกภาพด้วย ซึ่งลักษณะนิสัยทั้งสองเป็นผลจากสิ่งแวดล้อมและพันธุกรรม

ลักษณะนิสัย (Traits)

แคทเทิลมองบุคลิกภาพว่า เป็นโครงสร้างของลักษณะนิสัยที่ซับซ้อน และมีความแตกต่างกัน ลักษณะนิสัยเป็นมโนภาพสำคัญของแคทเทิล ซึ่งเขาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ จำนวนมาก ลักษณะนิสัยเป็นโครงสร้างของจิต (Mental Structure) เป็นตัวอธิบาย และแสดงความคงที่ของพฤติกรรม ลักษณะนิสัยนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ลักษณะนิสัยพื้นผิว (Surface Traits) และลักษณะนิสัยต้นตอ (Source Traits) ความแตกต่างคือ ถ้าเป็นกลุ่มตัวแปรที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน และมีลักษณะร่วมกัน เรียกว่า ลักษณะนิสัยพื้นผิว ส่วนลักษณะนิสัยต้นตอจะแทนตัวแปรที่ซ่อนอยู่ภายใน อันเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัยพื้นผิวทั้งหลาย

แคทเทิลให้ความสำคัญกับลักษณะนิสัยต้นตอมากกว่าลักษณะนิสัยพื้นผิว เพราะถือว่าเป็นโครงสร้างที่มีอิทธิพลอย่างแท้จริงต่อบุคลิกภาพ และจะช่วยให้การวินิจฉัยปัญหาทางบุคลิกภาพต่าง ๆ ลักษณะนิสัยพื้นผิวเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยต้นตอต่าง ๆ และมีความคงที่น้อยกว่าลักษณะนิสัยต้นตอ ลักษณะนิสัยใดก็ตาม 1 อย่าง เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม พันธุกรรม หรือการผสมผสานกันของทั้งสองอย่าง แคทเทิลกล่าวว่า ในขณะที่ลักษณะนิสัยพื้นผิวเป็นตัวแทนของผลรวมขององค์ประกอบดังกล่าว นั้นย่อมแสดงว่าลักษณะนิสัยต้นตอได้ถูกแบ่งแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นผลจากพันธุกรรมกับส่วนที่เป็นผลจากสิ่งแวดล้อม ลักษณะนิสัยที่เป็นผลมาจากพันธุกรรม เรียกว่า Constitutional Traits และลักษณะนิสัยที่เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อม เรียกว่า Environmental Mold Traits

ถ้าแบ่งลักษณะนิสัยตามรูปแบบที่แสดงออกมาก็ได้ 3 แบบ คือ

1. ลักษณะนิสัยด้านพลัง (Dynamic Traits) เป็นลักษณะนิสัยที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุจุดหมาย
2. ลักษณะนิสัยด้านความสามารถ (Ability Traits) เป็นลักษณะนิสัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละบุคคล
3. ลักษณะนิสัยด้านอารมณ์ (Temperament Traits) เป็นลักษณะนิสัยที่เกี่ยวกับรูปแบบของการตอบสนอง เช่น ความเร็ว พลังหรือการโต้ตอบทางอารมณ์

แคทเทิล ใช้วิธีการเก็บข้อมูลบุคลิกภาพลักษณะนิสัยด้านความสามารถ และอารมณ์โดย 3 วิธีใหญ่ ๆ คือ

1. บันทึกประวัติ (Life Record) หรือ L-data เป็นการรวบรวมบันทึกหลักฐานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลในสังคม เช่น บันทึกของทางโรงเรียน และทางกฎหมายในทางปฏิบัติ บางครั้งแคทเทลก็ให้บุคคลที่คุ้นเคยกับผู้ที่แคทเทลศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลแทน

2. การประเมินตนเองจากแบบสอบถาม (Self-Rating Questionnaire) หรือ Q-data เป็นข้อมูลที่ได้จากบุคคลนั้นโดยตรง ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยอธิบายหรือแสดงให้เห็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในจิตใจเพิ่มเติมจาก L-data

3. การทดสอบ (Objective Test) หรือ T-data ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละบุคคลว่าควรจะใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาแบบใดหรือใช้เครื่องมือใดบ้าง

แคทเทลใช้วิธีการดังกล่าววิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะนิสัยของบุคลิกภาพโดยการจัดกลุ่ม (Cluster Analysis) ลักษณะนิสัยซึ่งมีเป็นจำนวนมาก จนได้เป็นกลุ่มลักษณะนิสัยพื้นผิวจำนวน 35 กลุ่ม แล้วใช้วิธี L-data และ Q-data วิเคราะห์องค์ประกอบจนเหลือองค์ประกอบของบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ โดยให้สัญลักษณ์และคำนิยามใหม่ และนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (The Sixteen Personality Factors Test) ซึ่งครอบคลุมลักษณะนิสัยทั้ง 3 ด้าน คือ ลักษณะนิสัยด้านความสามารถ ด้านอารมณ์ และด้านพลัง

ลักษณะนิสัยด้านพลัง (Dynamic Traits) ประกอบด้วย

1. ทักษคติ (Attitude) เป็นตัวแสดงตัวแปรด้านพลัง ทักษคติเฉพาะสถานการณ์หนึ่งสำหรับบุคคลหนึ่ง คือ การมีความสนใจอย่างแท้จริง และเอาใจใส่อย่างมากกับสิ่งนั้น

2. หน่วยวัดพลัง (Ergs) เป็นลักษณะนิสัยดันตอด้านพลังที่เป็นผลมาจากพันธกรรม โดยแคทเทลนิยามไว้ว่า "หน่วยวัดพลังเป็นธรรมชาติของจิตใจและร่างกายที่มีมาแต่กำเนิดเป็นกระบวนการที่แสดงปฏิกิริยา (ความสนใจ การรับรู้) ต่อสิ่งหนึ่งอย่างแท้จริงมากกว่าอย่างอื่น การแสดงอารมณ์ต่อสิ่งนั้น และการกำหนดแนวทางเฉพาะเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะรวมถึงการคิดหาแนวทางสำรอง (Subsidiation Path) ถ้าวิธีการแรกไม่สำเร็จหรือถ้ากล่าวโดยสรุป หน่วยวัดพลังแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือ

2.1 การตอบสนองการรับรู้ (Perceptual Response)

2.2 การตอบสนองทางอารมณ์ (Emotional Response)

2.3 การกระทำที่นำไปสู่เป้าหมาย (Instrumental Act Leading to the Goal)

2.4 เป้าหมายที่ทำให้พอใจ (The Goal Satisfaction Itself)

3. ความรู้สึกทางใจ (Sentiments) เป็นลักษณะนิสัยด้านพลังที่เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่คู่กับหน่วยวัดพลัง (Ergs) แต่ต่างกันที่ความรู้สึกทางใจเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือองค์ประกอบของวัฒนธรรมสังคมไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ความรู้สึกทางใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลแสดงความสนใจต่อสิ่งหนึ่งอย่างแนบแน่น และแสดงความรู้สึกหรือปฏิกิริยาในแบบที่ชัดเจนออกมา ซึ่งเกิดขึ้นจากการรวบรวมทัศนคติที่มีต่อสถาบันทางสังคมหรือต่อบุคคลที่เคยประสบมาในชีวิต ความรู้สึกทางใจที่พบในการวิจัยของแคทเทิล และคณะ ได้แก่ การประกอบอาชีพ กีฬาและเกม ความสนใจทางเครื่องจักรกล ศาสนา พ่อแม่ คู่สมรส และตนเอง ซึ่งความรู้สึกทางใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Sentiment) นี้เป็นตัวที่มีบทบาทสำคัญในทฤษฎีของแคทเทิล เพราะทัศนคติเกือบทั้งหมดสะท้อนให้เห็นความรู้สึกทางใจเกี่ยวกับตนเองในระดับที่ไม่มากนักน้อยตนเอง (Self) เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้มั่นคง และมีบูรณาการ ในทางทฤษฎีจิตวิเคราะห์ก็คือ Ego และ Superego นั่นเอง

การประสานสัมพันธ์ของพลังต่าง ๆ (Dynamic Lattice)

เป็นการจัดระบบโดยวิธีการที่ซับซ้อนในโครงสร้างของความคิด และแรงจูงใจ ในลักษณะนิสัยด้านพลัง (Dynamic Traits) หรือกล่าวได้ว่าลักษณะนิสัยต่าง ๆ จะมีการประสานสัมพันธ์กัน แคทเทิลเชื่อในความคิดของ เมอร์เรย์ (Murray) ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการต่าง ๆ ซึ่งจะทำหน้าที่ควบคุม และทำให้เกิดลักษณะนิสัยอื่น ๆ ตามมา ก่อนที่จะบรรจุเป้าหมาย แคทเทิลย้ำว่า นักทฤษฎีบุคลิกภาพต้องไม่เพียงแต่สามารถอธิบาย และวัดลักษณะนิสัยชนิดต่าง ๆ ของบุคคลได้เท่านั้น แต่จะต้องอธิบายได้ว่า ลักษณะนิสัยเหล่านั้นมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างไร เพราะเมื่อทราบแล้วก็จะช่วยให้สามารถหาความซับซ้อน และสาเหตุต่าง ๆ ของพฤติกรรมซึ่งเกิดจากการประสานสัมพันธ์กันของความสนใจ ทัศนคติ อารมณ์

1.2.2 พัฒนาการของบุคลิกภาพ

แคทเทิล ศึกษาพัฒนาการของบุคลิกภาพ 2 วิธี คือ

1. ศึกษาจากพัฒนาการทางกาย และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลร่วมกัน
2. ศึกษาจากวุฒิภาวะ และการเรียนรู้

แคทเทิลศึกษากับเด็กและผู้ใหญ่โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหาองค์ประกอบของบุคลิกภาพที่เหมือนกันในคนที่อายุต่างกัน สรุปแล้วสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของบุคลิกภาพในความคิดของแคทเทิล ได้แก่ พันธุกรรม การเรียนรู้ วุฒิภาวะ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยครอบครัวยามีอิทธิพลมากที่สุด

1.2.3 ขั้นพัฒนาการของบุคลิกภาพ (Stages of Personality Development)

แคทเทล (Cattell, 1950 : 618 - 619) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการนับตั้งแต่คลอดจนถึงวัยชรา ดังนี้

1. ระยะแรกเกิด - 5 ขวบ แคทเทลเห็นด้วยกับฟรอยด์ ที่ว่า ระยะนี้ถูกกำหนดโดยความขัดแย้งต่าง ๆ (conflicts) และเป็นระยะสำคัญในพัฒนาการของบุคลิกภาพ
2. ระยะ 6 - 13 ปี เป็นระยะที่เด็กเปลี่ยนความสนใจความรักที่มีต่อพ่อแม่ไปสู่กลุ่มเพื่อน Cattell มองระยะนี้ว่าเป็นระยะปราศจากความกังวลใจ เด็กแผ่ขยายความรักจากพ่อแม่และรักตนเองไปสู่บุคคลอื่น เป็นช่วงที่ Ego รวบรวมความมั่นคงเข้มแข็ง
3. วัยรุ่น อายุ 14 - 24 ปี Cattell กำหนดระยะวัยรุ่นนี้ยาวนานกว่านักจิตวิทยาคนอื่น ๆ ระหว่างวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างมากทั้งในเด็กชาย และเด็กหญิง และเป็นระยะที่มีความไม่มั่นคงทางอารมณ์เพิ่มขึ้น มีความไม่คล่องตัวทางสังคม มีความสนใจในเรื่องเพศ ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้ง (conflicts) ขึ้นได้ โดยสาเหตุของความขัดแย้ง (conflicts) มีดังนี้

- 3.1 ต้องการอิสระจากพ่อแม่
- 3.2 ความต้องการสถานภาพในอาชีพและการประสบความสำเร็จมีรายได้เลี้ยงตัวเอง
- 3.3 การไม่ได้รับความพึงพอใจที่จะทำให้เพศตรงข้ามประทับใจ
- 3.4 การไม่ได้รับความมั่นคงทางจิตใจ

ถ้าหากวัยรุ่นสามารถผ่านพ้นความขัดแย้งเหล่านี้ได้ ก็จะทำให้เกิดบุคลิกภาพและเกิดความพึงพอใจในมโนภาพของตน (Self-Concept)

4. วัยวุฒิภาวะ (maturity) อายุ 25 - 55 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพมีน้อย แม้จะมีความเสื่อมของร่างกาย แต่เป็นวัยแห่งประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ ในระยะปลายของวัยนี้ จะมีแนวโน้มความสนใจในกิจกรรมทางเพศเพิ่มขึ้น

5. วัยชรา (old age) อายุ 56 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่มีความเสื่อมอย่างรวดเร็วในพลังทางกาย Cattell กล่าวว่า ลักษณะนิสัยของบุคคลในวัยชรามีดังนี้ คือ กังวลในการเงิน กังวลในสุขภาพ มีความรู้สึกว่าเป็นที่ที่ต้องการ โดดเดี่ยว อ้างว้าง รู้สึกสงสัยไม่แน่ใจ ความสนใจแคบ สูญเสียความจำ ยึดมั่นในความคิดของตนเอง ช่างพูด ช่างคุย โดยเฉพาะเรื่องในอดีต เอาใจใส่เรื่องเล็กน้อย ๆ มีความรู้สึกไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง และวิตกกังวล มีความรู้สึกผิด กิจกรรมทางเพศลดลง แต่ความสนใจในเรื่องเพศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในผู้ชาย ไม่มีระเบียบ ไม่

สะอาด หัวเก่า ไม่มีความสามารถที่จะปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์และการให้ความร่วมมือกับสังคมลดลง

1.2.4 เทคนิคของแคทเทล (Cattell's technique)

แนวความคิดของแคทเทลมีลักษณะเป็นความคิดเชิงประจักษ์ กล่าวคือ ได้มาจากการเก็บข้อมูลอย่างกว้างขวางเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการพัฒนาแบบทดสอบทางสติปัญญา เพื่อหาองค์ประกอบทางสติปัญญาว่า ในบรรดาการกระทำทั้งหลายของมนุษย์นั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญอะไรบ้าง แนวความคิดนี้ สเปียร์แมน (Spearman) ได้เป็นผู้บุกเบิกมาก่อน เขากล่าวว่าถ้ามีแบบทดสอบที่สมมติกันว่ามีความเกี่ยวพันกันหรือวัดความสามารถในเชิงเกี่ยวพันกันแล้ว คะแนนที่ได้เมื่อนำมาวิเคราะห์จะปรากฏเป็น 2 แบบ คือ แบบแรกเป็นองค์ประกอบทั่ว ๆ ไป (General Factor) และแบบที่สองเป็นองค์ประกอบเฉพาะ (Specific Factor) ต่อมาในปี 1931 เทอร์สโตน (Thurstone) ได้นำวิธีการของสเปียร์แมนมาดัดแปลงเรียกว่า Multiple Factors Analysis ซึ่งทำให้การวิเคราะห์เชิงประจักษ์ได้รับการยอมรับ และมีการค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง

แคทเทลได้ใช้ Factor Analysis ในการชี้ความแตกต่างด้านบุคลิกภาพ กระบวนการของ Factor Analysis มีดังต่อไปนี้

1. เก็บข้อมูลจำนวนมากจากกลุ่มตัวอย่างหรือบุคคลจำนวนมาก ข้อมูลจำนวนมากนี้ควรจะได้มาจากหลายสภาพการณ์
2. เมื่อได้คะแนนเหล่านี้จะมีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาองค์ประกอบหรือแหล่งของความแปรปรวนของคะแนน
3. องค์ประกอบของความแปรปรวนนี้จะใช้เป็นคำอธิบายถึงการที่คะแนนในแต่ละชุดว่ามีพื้นฐานจากอะไร
4. นอกจากการที่จะได้องค์ประกอบเหล่านี้มาแล้ว ยังให้คำตอบได้ว่าองค์ประกอบใดมีอิทธิพลต่อคะแนนที่ได้มาน้อยเพียงใด

จากทฤษฎีของแคทเทล (Cattell) สรุปได้ว่าทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญต่อลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลอันประกอบด้วยลักษณะนิสัยพื้นผิว และนิสัยต้นตอ โดยเน้นลักษณะนิสัยต้นตอว่ามีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป

ในการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้น แคทเทล และคณะได้สร้างรายการสำรวจบุคลิกภาพเป็นจำนวนมากและฉบับที่ถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ครอบคลุมมากที่สุดคือ The Sixteen Personality Factor Test ซึ่งแคทเทลได้จัดบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็นองค์ประกอบลักษณะนิสัย 16 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบ A คือ การเข้าสังคม
2. องค์ประกอบ B คือ สติปัญญา
3. องค์ประกอบ C คือ ความมั่นคงทางอารมณ์
4. องค์ประกอบ E คือ การกล้าแสดงออก
5. องค์ประกอบ F คือ ความร่าเริง
6. องค์ประกอบ G คือ มโนธรรม
7. องค์ประกอบ H คือ การกล้าเผชิญ
8. องค์ประกอบ I คือ จิตใจอ่อนโยน
9. องค์ประกอบ L คือ ความระแวดระวัง
10. องค์ประกอบ M คือ การจินตนาการ
11. องค์ประกอบ N คือ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
12. องค์ประกอบ O คือ ความวิตกกังวล
13. องค์ประกอบ Q_1 คือ ความอิสระเสรี
14. องค์ประกอบ Q_2 คือ การพึ่งตนเอง
15. องค์ประกอบ Q_3 คือ การควบคุมอารมณ์
16. องค์ประกอบ Q_4 คือ ความเครียด

ในแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายเป็นผู้ที่ได้คะแนนสูง (+) และได้คะแนนต่ำ (-) ได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบ A คือ การเข้าสังคม

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (A+) คือมีลักษณะนิสัยชอบการเข้าสังคมปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เร็ว มีไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวได้

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (A-) คือมีลักษณะนิสัยส่าแรม ชอบทำอะไรคนเดียว ไม่สนใจใคร ไม่ชอบแสดงออก ไม่ชอบมีกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น แยกตัวจากผู้อื่น และปรับตัวยาก

1.2 องค์ประกอบ B คือ สติปัญญา

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (B+) คือผู้ที่ฉลาด มีสติรอบคอบ มีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา และมีความบากบั่น

ผู้ที่ได้คะแนน (B-) คือผู้ที่มีสติปัญญาด้อย ความคิดไม่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในสังคม และไม่มีความบากบั่น

1.3 องค์ประกอบ C คือ ความมั่นคงทางอารมณ์

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (C+) คือผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มั่นคง เยือกเย็น ไม่หวั่นไหว ยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิต ควบคุมตนเองได้

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (C-) คือผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล เปลี่ยนแปลงง่าย และหงุดหงิด

1.4 องค์ประกอบ E คือ การกล้าแสดงออก

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (E+) คือผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบมีอิทธิพล มีอำนาจเหนือผู้อื่น ชอบการแข่งขัน ชอบทำตามใจตนเอง ก้าวร้าว กล้าทำ และกล้าแสดงออก

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (E-) คือผู้ที่มีลักษณะนิสัยอ่อนน้อม โอนอ่อนผ่อนตามผู้อื่น สุภาพ สงบเสงี่ยม เงียบ ระวังตัวตนเอง และไม่กล้าแสดงออก

1.5 องค์ประกอบ F คือ ความร่าเริง

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (F+) คือผู้ที่มีลักษณะนิสัยร่าเริง ชอบทำตัวตามสบาย ช่างพูดแจ่มใส เปิดเผย ว่องไว สนุกสนาน และมองโลกในแง่ดี

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (F-) คือผู้ที่มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระวังตัว เงียบขรึม ไม่ช่างพูด ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

1.6 องค์ประกอบ G คือ มโนธรรม

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (G+) คือผู้ที่มีมโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ อดทน รอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (G-) คือผู้ที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ ไม่มีความแน่นอน เฉื่อยชา ไม่มีความพยายาม และละเลยต่อหน้าที่

1.7 องค์ประกอบ H คือ ความกล้าเผชิญ

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (H+) คือผู้ที่มีลักษณะการกล้าเสี่ยง ชอบผจญภัย ชอบพบปะผู้อื่น เป็นมิตรกับผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม คล่องแคล่ว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (H-) คือผู้ที่มีลักษณะอาย ไม่กล้า หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับเพศตรงข้าม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น

1.8 องค์ประกอบ I คือ ความอ่อนโยน

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (I+) คือผู้ที่มีลักษณะจิตใจอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไม่อดทน ชอบพึ่งพา และขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (I-) คือผู้ที่มีลักษณะจิตใจกล้าแข็ง เชื้อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ และมองชีวิตในด้านความเป็นจริง

1.9 องค์ประกอบ L คือ ความระแวง

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (L+) คือผู้ที่มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัย และอิจฉาผู้อื่น

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (L-) คือผู้ที่มีลักษณะไว้วางใจผู้อื่น ยอมรับผู้อื่น เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ปรับตัวง่าย และไม่อิจฉาผู้อื่น

1.10 องค์ประกอบ M คือ การจินตนาการ

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (M+) คือผู้ที่มีลักษณะการแสดงออกแบบไม่มีระเบียบ ไม่สนใจต่อกฎเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ชอบจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (M-) คือผู้ที่มีลักษณะเป็นนักปฏิบัติ อยู่ในกฎเกณฑ์ หรือขนบธรรมเนียมประเพณี และกระทำแต่ในสิ่งที่จริง

1.11 องค์ประกอบ N คือ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (N+) คือผู้ที่มีลักษณะเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทนสมัย รู้เท่าทันเหตุการณ์ และปรับตัวได้ดี

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (N-) คือผู้ที่มีลักษณะไม่ทันโลก ไม่ทันคน ไม่ทันสมัย ตรงไปตรงมา และไม่มีเล่ห์เหลี่ยม

1.12 องค์ประกอบ O คือ ความวิตกกังวล

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (O+) คือผู้ที่มีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (O-) คือผู้ที่มีลักษณะประสาทมั่นคง เชื้อมั่นในตนเอง จิตใจกล้าหาญ ปราศจากความกลัวหรือความวิตกกังวล

1.13 องค์ประกอบ Q₁ คือ ความอิสระเสรี

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (Q₁+) คือผู้ที่มีลักษณะเป็นทดลอง ชอบทดลอง ชอบวิเคราะห์ วิจัย ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (Q₁-) คือผู้ที่มีลักษณะเป็นนักอนุรักษ์ เกรงครัดต่อความเชื่อบริบทประเพณี ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่สนใจการคิด การวิเคราะห์วิจารณ์ และไม่ชอบการใช้สติปัญญา

1.14 องค์ประกอบ (Q_2) คือ การพึ่งตนเอง

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (Q_2+) คือผู้ที่มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง เชื่อในความสามารถของตนเอง ตัดสินใจเองได้ มีลักษณะพึ่งตนเอง

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (Q_2-) คือผู้ที่มีลักษณะพึ่งกลุ่ม ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี และเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

1.15 องค์ประกอบ Q_3 คือ การควบคุมอารมณ์

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (Q_3+) คือผู้ที่มีลักษณะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ รู้กาลเทศะ มีวินัยในตนเอง สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (Q_3-) คือผู้ที่มีลักษณะควบคุมตนเองไม่ค่อยได้ ไม่มีระเบียบ ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และทำตามความต้องการของตนเอง

1.16 องค์ประกอบ Q_4 คือ ความเครียด

ผู้ที่ได้คะแนนสูง (Q_4+) คือผู้ที่มีลักษณะมีความเครียด มีความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาในเรื่องการตัดสินใจ

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ (Q_4-) คือผู้ที่มีลักษณะชอบทำตามสบาย ไม่เคร่งครัด ไม่วิตกกังวล ไม่คับข้องใจ ผ่อนคลาย และควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

ในการสำรวจบุคลิกภาพนั้นมีอยู่หลายวิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้ทำการสำรวจ และสิ่งที่สำรวจหรือศึกษา การที่ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (The Sixteen Personality Factor test) เป็นแบบทดสอบในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF สามารถบอกได้ว่าบุคคลมีคุณลักษณะเด่นอย่างไร ซึ่งเหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ

1.3 องค์ประกอบของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยมีพัฒนาการมาเป็นระยะ ๆ จนกลายเป็นลักษณะรวมที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ในความคิดของนักจิตวิทยาแต่ละคนก็ยังแบ่งองค์ประกอบของบุคลิกภาพออกไปแตกต่างกัน แต่ก็พอสรุปได้ ดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกายและอารมณ์ (Physical and temperament) ซึ่งได้แก่ ขนาดของรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง รวมทั้งลักษณะทางอารมณ์ เช่น ความมั่นคงทางจิตใจ สุขุมรอบคอบ หรือ หุนหันพลันแล่น เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อบุคลิกภาพของตน และมีผลต่อคนอื่นด้วย

2. เชาวนปัญญาและความสามารถอื่น ๆ (Intellectual and other abilities) เชาวนปัญญาและความสามารถอื่น ๆ เป็นสิ่งถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม และเสริมด้วยสิ่งแวดล้อม หากบุคคลใด มาจากครอบครัวระดับใด มีพัฒนาการอย่างไร ก็จะส่งผลต่อบุคลิกภาพที่ปรากฏ ออกมาสอดคล้องกับระดับนั้น ๆ

3. ค่านิยมและความสนใจ (Values and interest) ถือเป็นองค์ประกอบทางบุคลิกภาพด้วย เพราะบุคลิกภาพจะเป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจและค่านิยมที่บุคคลยึดถือ

4. เจตคติทางสังคม (Social attitudes) หากบุคคลมีเจตคติต่อสังคมเช่นใด บุคลิกภาพของบุคคลนั้นก็จะเป็นที่สะท้อนออกมาให้ปรากฏ เช่น พวกที่มีเจตคติทางสังคมแบบ Dogmatism จะเป็นพวกที่เชื่อว่าความคิดของตนถูกต้องเสมอ พวกที่มีเจตคติทางสังคมแบบ Authoritarianism จะเป็นคนที่ชอบใช้อำนาจบังคับ ไม่เชื่อใครง่าย ๆ หรือ พวก Equalitarianism จะเป็นพวกที่เชื่อในเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นต้น

5. แรงจูงใจ (Motivation) บุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออกมาส่วนหนึ่ง เป็นผลมาจากแรงจูงใจ เช่น การที่หญิงสาวบางคนยอมถ่ายภาพที่ขัดต่อศีลธรรมหรือวัฒนธรรมอันดีงามของไทยก็ย่อมเกิดมาจากแรงจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจเกิดจากความอยากรู้ อยากเด่น อยากดัง เป็นต้น

6. ลักษณะการแสดงออก (Expressive and stylistic traits) รูปแบบของการแสดงออกซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคม ทำให้บุคคลกำหนดเป็นบุคลิกของตนเองออกมา เช่น เป็นคนที่ชอบสังคม หรือเก็บตัว เป็นคนสุภาพเรียบร้อย หรือเป็นคนก้าวร้าว เป็นคนที่มีหลักการ เหตุผล หรือเป็นคนอย่างไรก็ได้ เป็นต้น

7. แนวโน้มของความผิดปกติทางจิต (Pathological trends) องค์ประกอบทางด้านนี้อาจจะมีมาแต่กำเนิด หรือมาเมื่อภายหลัง ซึ่งจะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลให้เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติของคนทั่ว ๆ ไป

1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 192 - 193) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ มี 2 ปัจจัยใหญ่ คือ

1. พันธุกรรม ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ ความสมบูรณ์หรือความพิการของร่างกาย

2. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ดินฟ้าอากาศที่อยู่อาศัย สถานการณ์ สภาพแวดล้อม บุคคลที่ใกล้ชิด ตลอดจนประสบการณ์ที่บุคคลในสังคมเดียวกันได้รับ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ คำสั่งสอน การอบรม และการเลี้ยงดู เป็นต้น

เกี่ยวกับประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั้น กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกัน หรือแตกต่างกันมีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ตามความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสั่งสอนของสังคมนั้น

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีผลให้บุคคลแต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรัก เอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจ ก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผล และมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวด จะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม่ไว้วางใจคน หวาดระแวง และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทั้งพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ต่างมีบทบาทที่สำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคล แต่การที่จะแยกให้เห็นอย่างชัดเจนว่าด้านไหนมีอิทธิพลมากหรือน้อยนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของบุคคล และวัฒนธรรมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่เป็นสำคัญ

ลักขณา สิริวัฒน์ (2530:149 - 150) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพได้แก่

1. ศักยภาพที่มีมาแต่กำเนิด (Inborn Potentialities) เป็นสิ่งที่ติดมากับทารกตั้งแต่เกิด ซึ่งอาจเป็นผลของพันธุกรรมหรืออิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อทารกก่อนคลอดสิ่งเหล่านี้มีความแตกต่างเบื้องต้นของมนุษย์และจะเป็นเงื่อนไขกำหนดทิศทาง และขอบเขตของการพัฒนาบุคลิกภาพในระดับหนึ่ง เช่น รูปทรง ลักษณะ หน้าตา ระบบประสาท ความสมบูรณ์หรือพิการของร่างกาย ลักษณะอารมณ์ เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ ในช่วงพัฒนาการของทารก ทารกมีประสบการณ์ต่าง ๆ กับสังคมและได้รับสิ่งเร้าที่มากกระทบมากมาย ทารกก็ต้องเรียนรู้ที่จะจัดการกับสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ เขาจะต้องเรียนรู้ว่าเขาต้องมีบทบาทอะไรบ้างสำหรับฐานะต่าง ๆ ของเขาในสังคม และเขาต้องเรียนรู้ที่จะแสดงบทบาทของเขาได้ให้เหมาะสม การเรียนรู้จากสิ่งเร้าและประสบการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมย่อมเป็นส่วนสำคัญ ในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลว่าเขาจะเป็นคนอย่างไร แสดงพฤติกรรมและมีวิธีปรับตัวอย่างไร

ฉลอง ภิมณรัตน์ (2531 : 29-30) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้าน รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวคนมาตั้งแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องกับอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 10 - 12) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาศิลปะบุคลิกภาพประกอบด้วย

1. ด้านกายภาพ คือ โครงสร้างของร่างกายและระบบต่อมต่าง ๆ ส่งผลให้บุคลิกภาพของบุคคลต่างกันไปด้วย
2. สติปัญญาและความสามารถ ถ้าบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาและความสามารถจะทำให้พัฒนาศิลปะบุคลิกภาพที่ดีได้ยาก
3. ด้านอารมณ์ เช่น บุคคลที่มีความวิตกกังวล จะทำให้บุคลิกภาพของบุคคลแปรเปลี่ยนได้ ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพมาก
4. ความสนใจที่แตกต่างกัน มีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกันได้
5. การปรับตัวเข้ากับสังคม คนที่ปรับตัวเข้าสังคมไม่ได้ จะเป็นคนที่ชอบเก็บตัว หนีสังคม มองโลกในแง่ร้าย จะมีผลต่อบุคลิกภาพเป็นอันมาก

จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ จะประกอบไปด้วยปัจจัยด้านร่างกาย จิตใจ การเรียนรู้ และสภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้บุคลิกภาพที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ของตนเอง

1.5 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

นิภา นิธยาน (2530 : 151-153) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อบุคคล และการมีบุคลิกภาพที่ดี ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจสภาพความเป็นจริงอย่างถูกต้อง โดยไม่บิดเบือนความจริง

2. การแสดงอารมณ์ในลักษณะและขอบเขตที่เหมาะสม การมีอารมณ์ที่ไม่ดี ย่อมเป็นผลร้ายต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง

3. ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เพราะตลอดชีวิตของคนเรา ต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อสวัสดิภาพอันดีของมวลมนุษย

4. ความสามารถในการทำงานที่อำนวยความสะดวกประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการยกย่องนับถือจากผู้อื่น จะทำให้คนเรารู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ต่อสังคมหรือช่วยเหลือสังคมได้

5. ความสามารถในการพัฒนาดน สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ในทุกสถานการณ์

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 4-5) กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมเป็นอย่างมาก โดยพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความมั่นใจ ผู้มีบุคลิกภาพดี จะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้าแสดงออก เพราะคนอื่น ๆ ที่พบเห็นจะให้ความสนใจและเชื่อมั่น

2. การคาดหมายพฤติกรรม ถ้ารู้ว่าคุณคนนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร จะทำนายได้ว่าในสถานการณ์ใด จะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

3. การยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถบอกได้ว่าบุคคลหนึ่งแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่งได้โดยอาศัยสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอแก่ตัวบุคคลนั้น ๆ บุคลิกภาพช่วยให้สามารถจำ รู้จัก เข้าใจ บุคคลแต่ละคนได้ ตลอดจนรู้วิธีที่จะปรับตัวให้เข้ากับคนเหล่านั้นได้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม

4. การตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพจะทำให้คนมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นของตนเอง เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน

5. การปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ การที่รู้จักบุคลิกภาพของบุคคลอื่น ทำให้ปรับตัวเข้ากับเขาได้ง่ายขึ้น เอาชนะศัตรูได้ แก้ปัญหาได้

6. ความสำเร็จ คนที่บุคลิกดี เป็นพื้นฐานแห่งความศรัทธาเชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ได้รับความช่วยเหลือ และการติดต่อด้วยดี ได้รับความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

7. การยอมรับของกลุ่ม คนที่มีบุคลิกภาพดี ย่อมเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ใคร ๆ ก็เรียกร้องต้องการ ชอบที่จะให้อยู่ในกลุ่ม ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ

จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพนั้นมีความสำคัญ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่ว ๆ ไปว่า เป็นส่วนที่ทำให้บุคคลมีความสำเร็จในอาชีพ และเป็นที่รัก ศรัทธาของบุคคลรอบข้าง สามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้พบเห็น

1.6 การสร้างบุคลิกภาพ

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 24 - 25) การสร้างบุคลิกภาพ คือ กระบวนการที่จะทำให้นุคคลเกิดบุคลิกภาพขึ้นในตัวของบุคคล เริ่มสร้างสมมาตั้งแต่เยาว์วัย ให้เกิดบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของสังคม สถานบันทางสังคม และทางการศึกษาที่สำคัญ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างบุคลิกภาพให้แก่บุคคลได้แก่ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา และ วัฒนธรรมประเพณี ซึ่งการสร้างบุคลิกภาพให้แก่บุคคลในสังคมนั้น ควรสร้างบุคลิกภาพใน 2 ลักษณะ คือ

1. การสร้างบุคลิกภาพตามความต้องการของสังคม เป็นการสนับสนุนความคิดเชิงสังคมของบุคคล ช่วยทำให้สังคมมั่นคงดำรงอยู่อย่างมีความสุข

2. การสร้างบุคลิกภาพส่วนบุคคล เป็นลักษณะการสร้างบุคลิกภาพเฉพาะแต่ละบุคคล เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่สังคมพึงประสงค์ โดยอาศัยกระบวนการด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การช่วยพัฒนาบุคลิกภาพทางสรีระร่างกาย โดยการสำรวจดูความเจริญเติบโตของร่างกายเด็กทุกระยะ ว่ามี แขน ขา คอ ศีรษะเบี้ยว และฟันผิดปกติหรือไม่

2.2 การช่วยพัฒนาบุคลิกภาพทางสติปัญญา ต้องระวังอย่าให้เด็กได้รับการกระทบกระเทือนทางสมอง เพราะจะทำให้สมองเสื่อม ควรให้เด็กได้ฝึกฝน และรู้จักใช้สมองตามความเหมาะสมด้วย

2.3 การช่วยพัฒนาบุคลิกภาพทางการควบคุมอารมณ์ ความรัก ความอบอุ่น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาก ถ้าเด็กขาดความรักจากพ่อแม่ จะเกิดความหวาดหวั่น ขาดความอบอุ่น ขาดความปลอดภัย เด็กจะหาทางออกด้วยการเรียกร้องความสนใจ แสดงความก้าวร้าว ในที่สุดจะกลายเป็นคนนิสัยไม่ดี ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และช่วยเหลือตนเองไม่ได้

2.4 การช่วยพัฒนาบุคลิกภาพทางสังคม ขณะที่เด็กกำลังพัฒนาอยู่ทุกระยะจะต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมอยู่ตลอดเวลา ผู้ให้จึงต้องคอยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้าได้กับสังคมทุก ๆ ระยะ จะได้ไม่มีปัญหาหรือเป็นคนหลบหนีสังคม ซึ่งจะเป็นผลเสีย เกิดโรคจิตขึ้นได้

จุฬา บุรีภักดี (2533 : 196-197) กล่าวว่า การสร้างบุคลิกภาพก็เพื่อต้องการให้ตนเองมีบุคลิกภาพที่ดี เหมาะสม ทั้งรูปร่างหน้าตา ท่าทาง มีความมั่นใจสบายใจ ในการแสดงตน การร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น บุคคลจึงควรมีบุคลิกลักษณะดังนี้

1. การมองด้วยสายตา จะต้องมองด้วยความรัก เมตตา ศรัทธา มองด้วยอาการสุภาพเรียบร้อย

2. การแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ชวนมอง เหมาะสมแก่กาลเทศะ

3. การพูด ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ควรพูดดี พูดให้เป็นประโยชน์ พูดนำฟัง ชนะใจคน พูดด้วยน้ำเสียงอ่อนหวานไพเราะ จะทำให้เราเข้ากับคนได้ทุกเพศ วัย และทุกระดับชั้น
4. การเดิน การเดินที่สง่า สวยงาม สุภาพ มีท่าทีสำรวม การเดินควรมีท่าสง่าผ่าเผย
5. การแสดงท่าทาง ควรระมัดระวังท่าทาง กิริยามารยาท จะต้องนำดูเหมาะสมในทุกโอกาสและสถานการณ์
6. ทักษะในการทำงาน จะต้องเป็นผู้มีท่าทางและความชำนาญ คล่องแคล่ว ว่องไว มีลักษณะดี และมีความรับผิดชอบ
7. สุขภาพ จะต้องเป็นผู้มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ควรบำรุงรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์อยู่เสมอ

จากข้อความที่กล่าวถึงการสร้างบุคลิกภาพที่ดีนั้น สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง โดยเริ่มสร้างได้ตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจส่งผลให้มีบุคลิกภาพที่สังคมพึงประสงค์

ดังนั้น ลักษณะของผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี จึงควรเป็นผู้ที่มีการแต่งกายที่เหมาะสม น้ำเสียงนุ่มนวลชวนฟัง ใช้คำพูดได้เหมาะสมกับผู้ฟัง และเหมาะสมกับกาลเทศะ คล่องแคล่ว ว่องไว มีสุขภาพอนามัย แข็งแรงสมบูรณ์ เข้ากับผู้อื่นได้ดี ปรับตัวเข้าได้กับทุกสถานการณ์มีความร่าเริง แจ่มใส รวมถึงเป็นผู้ที่มีอารมณ์ขัน ไม่เห็นแก่ตัว เข้าใจผู้อื่น และเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบด้วย

1.7 การวัดบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพ เป็นเรื่องที่ทำกรวัดได้ยาก เมื่อเปรียบเทียบกับกรวัดในสิ่งอื่น ๆ นักจิตวิทยาได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมา เพื่อวัดบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถใช้วัดบุคลิกภาพตามลักษณะที่ต้องการจะวัด สำหรับวิธีการวัดบุคลิกภาพนั้น ม.ล.ดุษฎี ชุมสาย ได้กล่าวไว้ว่ามีอยู่ 5 วิธี คือ (อ้างอิงใน ทศพร มณีศรีขำ. 2539 : 250 - 251)

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนงตั้งแต่ประสบการณ์ อันซับซ้อนอย่างเช่น พฤติกรรมของคนเป็นสิ่งที่จะสังเกต พิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วนยาก เราต้องเลือกสังเกตเพียงปฏิกิริยาอันใดอันหนึ่งเป็นคราว ๆ ไป
2. การประมาณค่า โดยการเลือกลักษณะบุคลิกภาพเป็นเครื่องเรขาคณิตให้บุคลิกภาพเด่น สะดุดตา เช่น ความสงบเสียงม แล้วให้หลาย ๆ คนช่วยกันประมาณค่าว่าบุคลิกของผู้นั้น ประมาณค่านั้นตกอยู่ในขั้นไหน คือ มีความสงบเสียงมมากน้อยเพียงใด

3. การวิเคราะห์ตัวเอง คือ การประมาณค่าตัวเอง แบบวิเคราะห์ตัวเองจะเป็นคำถามแบบปรนัย จะมีประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะกับบุคลิกของตน

4. การสัมภาษณ์ มีหลักการคล้าย ๆ กับการวิเคราะห์ตัวเอง ต่างกันที่ผู้สัมภาษณ์มาตั้งคำถามให้เราคิดตาม เพื่อวิเคราะห์ตัวเอง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จับบันทึกและประมาณค่าบุคลิกภาพ

5. วิธีการทดสอบ การทดสอบประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ หลายสิบข้อที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้น โดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่ว ๆ ไปเป็นมาตรฐาน ซึ่งบางข้อก็เป็นคำถามเกี่ยวกับความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมในลัทธิการเมืองหรือเศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่าง ๆ หรือปฏิกิริยาที่ตนทำเสมอ เมื่อตกอยู่ในสภานั้น ๆ เป็นต้น ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมใจกับผู้ทดสอบในการตอบคำถามต่าง ๆ เพื่อให้การสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์

1.8 แหล่งข้อมูลในการศึกษาบุคลิกภาพของบุคคล

ในการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ผู้ทำการศึกษาค้นคว้าที่จะต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น จะศึกษาได้จากแหล่งใดบ้าง เพราะถ้าไม่ทราบว่าจะศึกษาจากแหล่งใด ก็จะทำให้ไม่สามารถสืบค้นหาบุคลิกภาพของบุคคลที่ต้องการศึกษาได้ แหล่งข้อมูลในการศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลที่สำคัญมี 4 แหล่งด้วยกัน (พนม ลิ้มอารีย์, 2538 : 241 - 242) คือ

1. ศึกษาพฤติกรรมจริงของบุคคล โดยผู้ทำการศึกษาสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่ต้องการทราบบุคลิกภาพว่า แสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างไร แล้วนำผลการสังเกตที่ได้ไปวิเคราะห์และตีความหมายต่อไป

2. ศึกษาจากความเห็นของบุคคลอื่น ๆ โดยผู้ทำการศึกษาพยายามค้นหาวาบุคคลอื่น ๆ กล่าวถึงบุคคลที่ผู้ศึกษาต้องการทราบว่ามีบุคลิกภาพอย่างไรบ้าง ซึ่งอาจจะใช้วิธีสังเกตหรือสัมภาษณ์ก็ได้

3. ศึกษาจากการที่บุคคลนั้นมองตนเอง โดยการที่ผู้ทำการศึกษาพิจารณาสิ่งที่บุคคลนั้นกล่าวถึงตนเอง อาจจะโดยวิธีการสัมภาษณ์ตามความรู้สึกโดยตรง โดยการสังเกตจากการพูดคุยของบุคคลนั้นกับบุคคลอื่น ๆ หรือโดยการทดสอบด้วยแบบทดสอบหรือแบบสำรวจก็ได้

4. ศึกษาจากพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งผู้ถูกศึกษาไม่รู้ตัว เช่น การให้เล่นของเล่น การให้แสดงละคร เป็นต้น

1.9 ประเภทของแบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่วิธีการวัดมีโครงสร้างชัดเจน (Structure method) และแบบทดสอบที่วิธีการวัดไม่มีโครงสร้างชัดเจน (non - structure method) (คารณี อุทัยรัตนกิจ, 2533 : 535)

1. แบบทดสอบที่วิธีการวัดมีโครงสร้างชัดเจน (structure method) เป็นแบบทดสอบที่เป็นปรนัย (objective test) มีข้อคำถามให้นักเรียนเลือกตอบเป็นลักษณะของการรายงานตนเอง เช่น แบบทดสอบเพื่อวัดอัตมโนทัศน์ (self - concept) และแบบทดสอบเพื่อวัดความวิตกกังวล เป็นต้น ดังนั้น แบบทดสอบที่มีโครงสร้างชัดเจนนี้ จึงให้ข้อมูลที่สะท้อนถึงความสามารถของนักเรียนในการปรับตัวเข้ากับสภาพที่ถูกควบคุม

2. แบบทดสอบที่วิธีการวัดไม่มีโครงสร้างชัดเจน non-structure method) เป็นแบบทดสอบการฉายภาพ (Projective test) หรือเป็นเทคนิคระบายความในใจ ซึ่งแบบทดสอบประเภทนี้ ให้ข้อมูลที่สะท้อนถึงโครงสร้างของบุคลิกภาพ แรงงูใจและความขัดแย้งที่อยู่ภายใน ดังนั้น แบบเทคนิคการฉายออก (Projective techniques) จึงเป็นเครื่องมือวัดทางจิตวิทยาที่สร้างขึ้นเพื่อล้วงเอาความรู้สึกนึกคิดของคนออกมาอย่างไม่ให้เจ้าตัวรู้สึก และให้เจ้าตัวเห็นว่าเป็นความรู้สึกหรือปฏิกิริยาของคนอื่น แบบเทคนิคการฉายออกนี้เป็นทั้งวิธีการ และเครื่องมือรวบรวมข้อมูลด้านบุคลิกภาพของบุคคล

1.10 ประโยชน์ของแบบทดสอบบุคลิกภาพ

1. ช่วยให้ครู หรือผู้แนะแนวได้เข้าใจ และยอมรับในพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลแต่ละคนดีขึ้น
2. ทำให้ครูหรือผู้แนะแนวสามารถทำนายพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน เมื่อเขาเหล่านั้น ต้องอยู่ในเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือช่วงของแต่ละวัย
3. ทำให้ครู หรือผู้แนะแนวได้ทราบปัญหา และข้อบกพร่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียน ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับการแนะแนว ป้องกัน ช่วยเหลือ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขบุคลิกภาพที่บกพร่องให้สามารถยอมรับในสภาพตามความเป็นจริง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข
4. ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจความต้องการ เรียนรู้ และทำความเข้าใจในบุคลิกภาพของตนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและวางแผนการทางอาชีพในอนาคตต่อไป

5. ทำให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนผู้นั้น ได้รู้จักและเข้าใจพฤติกรรมทางด้านบุคลิกภาพของเขา เกิดการยอมรับและปรับตัวเข้าหากัน (ทศพร มณีศรีขำ. 2539 : 256)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพยาบาล

2.1 บุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพพยาบาล

โดยเหตุที่งานของพยาบาลเป็นงานหนัก ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบสูง พยาบาลทำงานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์โดยตรง ต้องผจญต่อโรคภัยไข้เจ็บอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ จึงต้องมีความเสียสละ มีเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจผู้เจ็บป่วย มีความอดทน ถึงแม้ว่าจะต้องเหน็ดเหนื่อยทั้งร่างกายและจิตใจก็ตาม ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความสนใจถึงบุคคลที่จะประกอบอาชีพนี้เป็นพิเศษ ในต่างประเทศได้มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะและบุคลิกภาพของพยาบาลไว้มาก ทางสมาคมพยาบาลแห่งชาติ (The National League of Nursing Education) ได้กำหนด “คุณลักษณะพยาบาลที่ดี” (The Good Nurse) ไว้หลายประการ ตามที่รีส (Reece, 1961 : 172) ได้นำมาเสนอดังต่อไปนี้ คือ

1. รู้จักปรับตัวเอง
2. มีความมั่นคงทางอารมณ์
3. ว่องไว
4. กระตือรือร้น
5. มีความสนใจกว้างขวาง
6. เปิดเผย
7. ร่าเริงแจ่มใส
8. มีทัศนคติที่ดีต่อคำวิพากษ์วิจารณ์
9. มีสติรอบคอบ
10. มีการตัดสินใจดี
11. ให้ความร่วมมือที่ดี
12. มีความเป็นอิสระ
13. กล้าหาญ
14. ซื่อสัตย์สุจริต
15. สุภาพเรียบร้อย
16. มีความเป็นระเบียบ

17. ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ
18. สุขภาพสมบูรณ์
19. มีแผนในการทำงาน
20. มีความเฉลียวฉลาด
21. เชื่อมั่นในตนเอง
22. มีอารมณ์ขัน
23. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
24. มีความอดทนเสียสละ
25. มีความคิดลึกซึ้ง
26. มีไหวพริบดี
27. เป็นที่ไว้วางใจได้
28. รู้จักการมีธยัสถ์

มีส เค ไฟเชล (Fricell. 2513 : 41) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นพยาบาลไว้ว่า “ผู้ที่รู้จักบังคับตนเอง มีความสนใจในคนอื่น และปรารถนาจะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างจริงใจ ย่อมเรียกได้ว่าเป็นผู้มีโอกาสที่จะเป็น “พยาบาลที่ดี” ได้ ความเมตตา ความจริงใจ การรู้จักรับผิดชอบ และการอุทิศตนเป็นคุณสมบัติส่วนหนึ่งที่พยาบาลทุกคนต้องมี นอกจากนี้ มีส เคไฟเชล ยังได้เสนอความเห็นของ Virginia Anderson ที่กล่าวถึงพยาบาลไว้ในลักษณะที่ต่างออกไปอีกว่า “พยาบาลเป็นสถิติมนุษย์ชั่วคราวให้แก่ผู้หมดสติ เป็นความรักให้กับผู้ที่จะฆ่าตัวตาย เป็นขาให้กับผู้ที่ถูกตัดขา เป็นตาให้กับผู้ตาบอด เป็นยานพาหนะให้กับทารกที่เกิดใหม่ เป็นความรู้ความมั่นใจให้แก่มารดาสาวเป็น“ปาก”ให้กับผู้ที่อ่อนแอเกินกว่าจะพูดได้หรือเก็บตัวไม่อาจจะพูด”

ตามคำกล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นพยาบาลจะต้องเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง ให้แก่ผู้ป่วย หรือผู้ที่อ่อนแอกว่า พยาบาลจึงต้องยอมอุทิศตนเพื่อความสุขของผู้อื่น ต้องอาศัยความอดทนเป็นพิเศษ

2.2 คุณลักษณะของพยาบาล

จากการศึกษาคุณลักษณะของพยาบาล ทั้งในและต่างประเทศพบว่า การกำหนดคุณลักษณะของพยาบาลค่อนข้างสอดคล้องกัน ดังที่จันทร์จิรา เหล่าพงษ์นันท์. (2533 : 13) ได้แบ่งคุณลักษณะของพยาบาลเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่าสามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยและสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนป้องกันรักษา ฟื้นฟูและส่งเสริมสมรรถภาพ รวมทั้งนำความรู้ทางทฤษฎีมาใช้ในการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม
2. ทักษะในการพยาบาล หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่าสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็วในการให้ความรู้การพยาบาล การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ
3. ความสามารถในการตัดสินใจ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่า สามารถพิจารณาเลือกว่าจะกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในปัจจุบันทันด่วน
4. ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่ามีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ เอาใจใส่ผู้ป่วย มีใจจดจ่อต่องานที่ปฏิบัติ นำความรู้มาใช้ในการปรับปรุงการพยาบาลและติดตามผลหลังจากให้การพยาบาลผู้ป่วยไปแล้ว
5. ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่าสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ป่วยญาติผู้ป่วย และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การพูดจาเหมาะสมกับบุคคล การรู้จักทักทายก่อน การรู้จักการให้ การรับยกย่องชมเชย เป็นผู้ฟังที่ดี การยอมรับความคิดเห็นและสามารถประสานกับผู้อื่นได้
6. ความเสียสละ หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่าทำงานอุทิศตนด้วยความเต็มใจ ในการช่วยเหลือผู้ป่วย มีความอดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยพร้อมที่จะทนต่อความยากลำบากในการพยาบาล
7. ความอดสาเห หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่ามีความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ และมีความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา
8. ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่พยาบาลคิดและรู้สึกรู้ว่าสามารถควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามระเบียบของหน่วยงานด้วยตนเองในเรื่อง การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการซื้อตรงต่อหน้าที่

2.3 บทบาทและหน้าที่ของพยาบาล

ทัศนา บุญทอง (2530 : 218) กล่าวว่า บทบาทของพยาบาลแตกต่างจากวิชาชีพอื่น คือ ต้องให้บริการเกี่ยวข้องกับความเป็นความตายของชีวิตมนุษย์

อุดม สุภาไตร และ สมจิตต์ กาญจนโกสิน (2530 : 43) มีความคิดเห็นว่าบทบาทพยาบาลครอบคลุมการปฏิบัติงานพยาบาลต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้การพยาบาลทั้งด้าน ป้องกัน ส่งเสริม ให้การรักษาพยาบาล ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ให้การรักษาเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาของชุมชนด้วยวิธีการที่เหมาะสม

3. เป็นผู้ริเริ่ม ส่งเสริม ให้เห็นคุณค่าของการมีชีวิตที่ดีขึ้น

4. บริหารงาน ติดต่อประสานงานกับผู้ที่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทุกระดับ

5. ให้ความรู้ คำแนะนำด้านสุขอนามัย

6. นิเทศเพื่อส่งเสริมงานด้านพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐาน

7. สนับสนุน ส่งเสริม และร่วมมือ ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ชุมชนบรรลุเป้าหมายของการมีสุขภาพดีถ้วนหน้า

8. มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ยาสมุนไพร

9. มีความเข้าใจความแตกต่างของมนุษย์ในด้านความต้องการ ทักษะ ค่านิยม ประเพณี ภาวะเศรษฐกิจ และมาตรฐานการครองชีพในแต่ละท้องถิ่น

10. มีความรักเพื่อนมนุษย์

11. เป็นนักประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ผู้มารับบริการและประชาชนทั่วไป

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล มีดังนี้

1. งานด้านการรักษาพยาบาล
2. งานด้านการป้องกันโรค
3. งานด้านการส่งเสริมสุขภาพ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

✕ 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ในประเทศ

✓ ประครอง เกื่อนการ (2532 : 56-58) ศึกษาบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้แบบทดสอบ 16 PF Form A โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่าง เป็นศึกษานิเทศก์ดีเด่น ได้คะแนนบุคลิกภาพสูงในองค์ประกอบ ด้านการเข้าสังคม (A) ด้านสติปัญญา (B) ด้านมโนธรรม (G) ด้านความระแวง (L) ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) ด้านความวิตกกังวล (O) ด้านความอิสระเสรี (Q₁) ด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) และได้คะแนนต่ำในองค์ประกอบ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) ด้านการแสดงออก (E) และด้านความร่าเริง (F) ศึกษานิเทศก์ได้คะแนนสูงในองค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) ด้านมโนธรรม (G) ด้านจิตใจอ่อนโยน (I) ด้านความระแวง (L) ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) ด้านความวิตกกังวล (O) ด้านความอิสระเสรี (Q₁) และด้านความเครียด (Q₄) ได้คะแนนต่ำในองค์ประกอบ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) ด้านการกล้าแสดงออก (E) ด้านความร่าเริง (F) ด้านจินตนาการ (M) ส่วนองค์ประกอบของบุคลิกภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ศึกษานิเทศก์ดีเด่นได้คะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) ด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) สูงกว่าศึกษานิเทศก์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ได้คะแนนต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ในด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) ความเครียด (Q₄) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ศึกษานิเทศก์ดีเด่นได้คะแนนบุคลิกภาพสูงกว่าศึกษานิเทศก์ในองค์ประกอบ ด้านความร่าเริง (F) การกล้าเผชิญ (H) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ได้คะแนนบุคลิกภาพ ด้านการแสดงออก (E) ด้านความวิตกกังวล (O) ต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2522 : 61 - 62) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบุคลิกภาพกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะหาความสัมพันธ์ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบของบุคลิกภาพทั้ง 16 ด้าน ซึ่งวัดโดยแบบทดสอบที่ดัดแปลงและปรับปรุงจากแบบทดสอบของแคทเทล ชื่อ The Sixteen Personality Factor Questionnaire Form B กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนิสิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2520 จำนวน 436 คน ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก การศึกษาครั้งนี้ได้แยกวิเคราะห์ตามวิชาเอก เพศ อายุ สภาพการทำงานและสถานภาพสมรส จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. เครื่องมือวัดบุคลิกภาพ มีความเที่ยงตรง และเชื่อมั่นในการวัดบุคลิกภาพของนิสิตที่สอบคัดเลือกได้

2. องค์ประกอบของบุคลิกภาพทั้ง 16 ด้าน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.249 (อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05)

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบของบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์สูงเมื่อแยกวิเคราะห์ตามวิชาเอก มากกว่าการแยกวิเคราะห์ห้อย่างอื่น

4. องค์ประกอบของบุคลิก มีอำนาจการพยากรณ์สูง เรียงลำดับจากมากมาน้อย 6 ตัวแรก คือ I (จิตใจเข้มแข็ง - จิตใจอ่อนแอ) A (สำรวจ - ชอบออกสังคม) L (ไว้วางใจ - ระแวง) H (ซื่อซื่อ - กล้าเข้าสังคม) F (เคร่งเครียด - ทำตามสบาย) B (สติปัญญา)

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ 16 PF ในต่างประเทศ

✓ สตาร์ท (Start. 1968 : 14-20) ได้ศึกษานักศึกษาของครู โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่ และครูช่วยสอน จำนวน 34 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษ โดยให้ครูใหญ่ประเมินความสามารถในการสอนของครูช่วยสอน 9 ด้าน แล้วให้ทั้งครูใหญ่และครูช่วยสอนตอบแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ผลปรากฏว่าครูช่วยสอนมีเส้นกราฟ (Profile) แตกต่างจากครูใหญ่มาก และครูช่วยสอนที่ได้รับการประเมินค่าสูง จะมีองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ใจคอหนักแน่น มีความคิดทันสมัย ซึ่ง สตาร์ทกล่าวว่า เป็นลักษณะที่แสดงออกถึงแนวโน้มที่จะไม่ยอมขึ้นกับครูใหญ่

✓ เฮนจัม (Henjum . 1969 : 143 - 147) ศึกษา นักศึกษาในมหาวิทยาลัย มินิโซต้า จำนวน 78 คน ซึ่งฝึกสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล 45 แห่ง โดยใช้แบบทดสอบ 16 PF Form A และ B เมื่อการฝึกสอนใกล้จะสิ้นสุดลง ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะบุคลิกภาพของครูมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักศึกษาครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจะต้องมีความมั่นคงทางจิตใจ (C+) มีความอิสระเสรี (Q₁+) ชอบสังคม (A+) มีความควบคุมอารมณ์ได้ (Q₃-) ส่วนนักศึกษาที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมีความสติปัญญาดี (B⁺) และมีความกระตือรือร้น

✓ ยาวาปา เตชะคุปต์ (Yawavpa Tejagupta. 1987 : 76-77) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของครูอนุบาล และความพึงพอใจในงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในรัฐอิลลินอยส์ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF Form A และ Job Descriptive Index (JDI) ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันจริงระหว่างบุคลิกภาพกับความพึงพอใจในงานโดยสรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าสังคม สติปัญญา ความมั่นคงทางจิตใจ มโนธรรม ความอ่อนโยนและการควบคุมอารมณ์ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความระแวง

2. ความพึงพอใจในรายได้มีความสัมพันธ์ทางลบกับความร่ำรวย และความอิสระเสรี
3. ความพึงพอใจในความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์ทางลบกับความอ่อนโยน และการพึ่งตนเอง
4. ความพึงพอใจในการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความร่ำรวย และการควบคุมอารมณ์ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับ ความระแวง ความวิตกกังวล และความอิสระเสรี
5. ความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการควบคุมอารมณ์ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความระแวงการจินตนาการ และความเครียด

จากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกันตามตัวแปรที่ศึกษา เช่น เพศ อายุ การศึกษา และ ประสบการณ์

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

สุวรรณ จันทรประเสริฐ (2528 : 78 - 85) ศึกษาพบว่า ภูมิฐานะเดิมของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่องานสาธารณะสุขตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จารุณา แสงเป่า (2534 : 77) ได้สำรวจปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า ภูมิฐานะเดิมกับระดับสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรพิน แสงสว่าง (2536 : 55) ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีพ การพยาบาลของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านภูมิฐานะ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ กับเจตคติต่อวิชาชีพ การพยาบาลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัย พบว่า ภูมิฐานะเดิมของบิดามารดาของนักศึกษาพยาบาล และปัจจัยด้านอาชีพของบิดามารดาของนักศึกษาพยาบาล มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่องาน เจตคติต่อวิชาชีพ และระดับสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสันปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 163 คน แยกเป็นนักศึกษาพยาบาลชาย 15 คน และนักศึกษาพยาบาลหญิง 148 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามกลุ่มการเรียน และเพศ

กลุ่มการเรียน	ชาย	หญิง	รวม
A	7	68	75
B	8	80	88
รวม	15	148	163

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษานุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF Form A

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบทดสอบ

ตัวอย่าง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ เพื่อแสดงข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียน.....

☐ กรุงเทพมหานคร

☐ ต่างจังหวัด.....

3. รายได้เฉลี่ยของ พ่อ-แม่ หรือ ผู้ปกครองที่ได้รับในแต่ละเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF Form A ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพของเรย์มอนด์ บี แคทเทล และแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF2. ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF ตามแนวทฤษฎีของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล ที่ นิตยา แก้วเล็ก (2538 : 50) หาความเชื่อมั่นไว้ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.759

ตอนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF Form A

แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (Sixteen Personality Factors Test)Form A ซึ่ง เรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B.Cattell) เป็นผู้สร้างขึ้นตามทฤษฎีองค์ประกอบ โดยใช้กับบุคคลที่มีอายุ 16 ปี ขึ้นไป (Karson and O' Dell . 1976 : 25-29) และ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย ให้ตรงกับความหมายเดิมของแต่ละคำถามมากที่สุด โดยข้อคำถามที่กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอเมริกันได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย โดยคงมีลักษณะทำนองเดียวกันและแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF Form A นี้มีข้อคำถามเป็นลักษณะสถานการณ์ต่างๆ จำนวนทั้งหมด 187 ข้อ แบ่งเป็นองค์ประกอบลักษณะนิสัย 16 องค์ประกอบโดยใช้สัญลักษณ์และจำนวนข้อในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบ A การเข้าสังคม จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 3, 26, 27, 51, 52, 76, 101, 126, 151, 176
2. องค์ประกอบ B สถิติปัญญา จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 28, 53, 54, 77, 78, 102, 103, 127, 128, 152, 153, 177, 178
3. องค์ประกอบ C ความมั่นคงทางอารมณ์ จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 4, 5, 29, 30, 55, 79, 80, 104, 105, 129, 130, 154, 179
4. องค์ประกอบ E การกล้าแสดงออก จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 6, 7, 31, 32, 56, 57, 81, 106, 131, 155, 156, 180, 181
5. องค์ประกอบ F ความร่าเริง จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 8, 33, 58, 82, 83, 107, 108, 132, 133, 157, 158, 182, 183

6. องค์ประกอบ G มโนธรรม จำนวนข้อ 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 9, 34, 59, 84, 109, 134, 159, 160, 184, 185
7. องค์ประกอบ H การกล้าเผชิญ จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 10, 35, 36, 60, 61, 85, 110, 111, 135, 136, 161, 186
8. องค์ประกอบ I ความอ่อนโยน จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 11, 12, 31, 62, 87, 112, 137, 138, 162, 163
9. องค์ประกอบ L ความระแวดระวัง จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 13, 38, 63, 64, 88, 89, 113, 114, 139, 164
10. องค์ประกอบ M การจินตนาการ จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 14, 15, 39, 40, 65, 90, 91, 115, 116, 140, 141, 165, 166
11. องค์ประกอบ N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 16, 17, 41, 42, 66, 67, 92, 117, 142, 167
12. องค์ประกอบ O ความวิตกกังวล จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 18, 19, 43, 44, 68, 69, 93, 94, 118, 119, 143, 144, 168
13. องค์ประกอบ Q1 ความอิสระเสรี จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 20, 21, 45, 46, 70, 95, 120, 145, 169, 170
14. องค์ประกอบ Q2 การพึ่งตนเอง จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 22, 47, 71, 72, 96, 97, 121, 122, 146, 171
15. องค์ประกอบ Q3 การควบคุมอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 23, 24, 48, 73, 98, 123, 147, 148, 172, 173
16. องค์ประกอบ Q4 ความเครียด จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 25, 49, 50, 74, 99, 100, 124, 125, 149, 150, 174, 175

รวมทั้งสิ้น 184 ข้อ

ส่วนคำถามอีก 3 ข้อ คือ ข้อ 1, 2 และ 187 เป็นคำถามที่ไม่อยู่ในองค์ประกอบใด เพราะเป็นคำถามที่ข้ให้ผู้ตอบแน่ใจว่าตนเองเข้าใจวิธีการทำแบบทดสอบดีแล้วและจะตอบด้วยความจริงใจ โดยในการรวบรวมข้อมูลจะเลือกเฉพาะผู้ที่ตอบใช่ ในข้อ 1 และข้อ 2 เท่านั้น

คำชี้แจงเกี่ยวกับการทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ

วิธีทำ

คำถามในแบบทดสอบฉบับนี้เป็นคำถามเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนคติและความสนใจของท่าน คำตอบเหล่านี้ไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก เพราะทุกคนมีความคิดเป็นของตัวเอง ดังนั้นท่านโปรดตอบคำถามตามที่ท่านเห็นว่าจริงสำหรับท่าน

ในแต่ละคำถามที่คำตอบอยู่สามคำตอบ โปรดเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก ข ค ที่กำหนดให้แล้ว ทากบาท X ลงในช่อง ☐ ได้อักษรที่เป็นข้อที่ท่านเลือกในกระดาษคำตอบ เช่น

1. ฉันเข้าใจในคำชี้แจงการทำแบบทดสอบนี้อย่างแจ่มแจ้ง
 - ก. ใช่
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่ใช่
2. ฉันเต็มใจที่จะตอบคำถามแต่ละข้อ ตามความเป็นจริงอย่างจริงใจที่สุดเท่าที่จะทำได้
 - ก. ใช่
 - ข. ไม่แน่ใจ
 - ค. ไม่ใช่

วิธีตอบแบบทดสอบ

กลุ่มประชากรตอบโดยเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว จากที่กำหนดให้ 3 ข้อ แล้วทากบาทลงในช่องสี่เหลี่ยมเล็กในกระดาษคำตอบที่แนบไปพร้อมกับแบบทดสอบ

การตรวจให้คะแนน

การให้คะแนนแต่ละข้อขององค์ประกอบ 15 องค์ประกอบ ยกเว้นองค์ประกอบ B จะให้คะแนนสูงสุด 2 คะแนน สำหรับคำตอบแรก (ก) หรือคำตอบสุดท้าย (ค) โดยที่ข้อกลาง (ข) จะได้ 1 คะแนน ดังนั้นบางข้อจะเรียงลำดับเป็น 2,1,0 และบางข้ออาจเป็น 0,1,2

สำหรับองค์ประกอบ B (สติปัญญา) ให้คะแนนเพียง 1 และ 0 คือผู้ตอบถูกให้ 1 คะแนน ผู้ตอบผิดได้ 0 คะแนน

การแปลผล

เมื่อตรวจให้คะแนนพร้อมทั้งรวมคะแนนองค์ประกอบลักษณะนิสัยแต่ละองค์ประกอบแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกับค่าปกติ ตามคู่มือการแปลผลค่าปกติของแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF Form A ซึ่งแบ่งคะแนนมาตรฐานออกเป็น 10 คะแนน จากคะแนนมาตรฐานต่ำสุด 1 คะแนน คะแนนมาตรฐานสูงสุด 10 คะแนน โดยผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 1-4 เป็นผู้ได้คะแนนต่ำ ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 7-10 เป็นผู้ได้คะแนนสูง

การแปลความหมายของคะแนนมาตรฐาน (Sten Score) แปลตามคู่มือการใช้แบบทดสอบ 16 PF ในคลินิกของ คาร์สันและโอเดล (Karson and O'Dell. 1976 : 10) ดังนี้

1. ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 5,6 หมายถึง เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านนั้นปานกลาง (Considered Average)
2. ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 4,7 หมายถึง เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านนั้นเบี่ยงเบนไปเล็กน้อย (Slightly Deviant)
3. ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 2,3,8,9 หมายถึง เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านนั้น เบี่ยงเบนไปค่อนข้างมาก (Strongly Deviant)
4. ผู้ที่ได้คะแนนมาตรฐาน 1,10 หมายถึง เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านนั้นเบี่ยงเบนไปมากที่สุด (Considered Extreme)

ในการแปลผลครั้งนี้จะแปลผลคะแนนมาตรฐานที่ต่ำกว่า 4.75 เป็นค่าลบ และคะแนนมาตรฐานที่สูงกว่า 6.00 เป็นค่าบวก (ตาม 16 PF TEST PROFILE ในภาคผนวก) ซึ่งส่วนที่แรเงาในแผ่น PROFILE ถือเป็นคะแนนมาตรฐานที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักศึกษาพยาบาลในการตอบแบบทดสอบ โดยผู้วิจัยแจกแบบทดสอบ และเก็บรวบรวมแบบทดสอบด้วยตนเอง ตามวัน เวลา ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 ได้แบบทดสอบคืน 163 ฉบับ เป็นแบบทดสอบที่สมบูรณ์ 163 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เป็นรายบุคคล โดยนำคะแนนดิบไปแปลผล เป็นคะแนนมาตรฐานสิบ (Sten Score) ตามคู่มือ แบบทดสอบ 16 PF
2. จำแนกกลุ่มประชากร ตามตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษา คือ กลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิฐานะเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง
3. คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบุคลิกภาพตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา
4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพ ระหว่างตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพของตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบมีทิศทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison Test) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe)

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้สถิติดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา . 2528 : 60)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 t-test ใช้ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2,3,4,5

2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อ 6 ถ้าพบความแตกต่างให้ทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่า F ที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่จะได้ค่าสถิติทดสอบค่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. การศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ในแต่ละด้านของแบบทดสอบ 16 PF
2. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ในแต่ละองค์ประกอบจำแนกตามตัวแปร ได้แก่ กลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และอาชีพของ พ่อ-แม่ หรือผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ครั้งที่ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิเคราะห์เป็นรายองค์ประกอบ

1.1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ปรากฏดังตาราง 2

1.2 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ปรากฏดังภาพประกอบ 1

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 แต่ละองค์ประกอบ จำแนกตามตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว คือ กลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง

2.1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ จำแนกตามตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว คือ กลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ปรากฏดังตาราง 2,3,4,5 และ 6

2.2 แผนภูมิการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย แต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรอิสระ ทั้ง 5 ตัว คือ กลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและอาชีพของผู้ปกครอง ปรากฏดังภาพประกอบ 2,3,4,5 และ 6

ตอนที่ 1

ตาราง 2 บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล

1.1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพ
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1

บุคลิกภาพ	N = 163	
	$\bar{X}$	S.D.
A การเข้าสังคม	5.48	1.90
B สติปัญญา	3.35	1.59
C ความมั่นคงทางอารมณ์	3.99	1.59
E การกล้าแสดงออก	4.60	1.52
F ความร่าเริง	3.53	1.30
G มโนธรรม	5.18	1.22
H ความกล้าเผชิญ	4.96	1.74
I จิตใจอ่อนโยน	6.56	1.90
L ช่างสงสัย	6.89	1.81
M การจินตนาการ	3.92	1.64
N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	7.03	2.07
O ความวิตกกังวล	7.13	1.79
Q ₁ ความมีอิสระเสรี	6.16	1.70
Q ₂ การพึ่งตนเอง	6.10	1.83
Q ₃ การควบคุมอารมณ์	5.08	1.87
Q ₄ ความเครียด	6.21	1.47

FAC LOW SCORE TOR DESCRIPTION	STANDARD TEN SCORE (STEN) AVERAGE	HIGH SCORE DESCRIPTION
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
A เก็บตัว	x.....	เข้าสังคม
B การคิดการตัดสินใจ	x.....	ฉลาด หลักแหลม
ศักยภาพทางการเรียนต่ำ	x.....	ศักยภาพทางการเรียนสูง
C อารมณ์อ่อนไหว	x.....	อารมณ์มั่นคง
E สุขภาพอ่อนแอ	x.....	กล้าแสดงออก
F เจ็บข้อม จริ่งจ๋ากับชีวิต	x.....	ร่าเริง
G เพิกเฉยต่อกฎระเบียบ	x.....	มีมโนธรรม สุขุม
ไม่บากบั่น	x.....	
H ประหม่า อย	x.....	เปิดเผย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ
I เชื้อมั่นในตนเอง	x.....	จิตใจอ่อนโยน ไวต่อความรู้สึก
L มีลักษณะนิสัยไว้วางใจได้	x.....	ช่างสงสัย ระมัดระวัง
M ทำอะไรจริง	x.....	จินตนาการ สนใจศิลป์
N มั่นคงเปิดเผย	x.....	ทันคนเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น
O มีความสนใจ เชื้อมั่นใจตนเอง	x.....	วิตกกังวล
Q ₁ อนุรักษ์นิยม	x.....	อิสระเสรี สร้างสรรค์
Q ₂ พึ่งพากลุ่ม	x.....	พึ่งพาตนเอง
Q ₃ มีความขัดแย้งในตนเอง ไม่	x.....	
เป็นตัวของตัวเอง	x.....	ควบคุมตนเองได้
Q ₄ รู้จักผ่อนคลาย	x.....	ความเครียด

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1

จากตาราง 2 และภาพประกอบ 1 แสดงว่า องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มึลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวลใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 7.13$)

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทนสมัรู้เท่าทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 7.03$)

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีความระแวงค่อนข้างสูง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวังตัวไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัย และ อิจฉาผู้อื่น จึงถือได้ว่ามีความข้างสงสัยในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 6.89$)

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังพผู้อื่น และชอบเรียกร้อง จึงถือได้ว่า มีจิตใจอ่อนโยนในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 6.56$)

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีความเครียด มีความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้นตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาในเรื่องการตัดสินใจค่อนข้างสูง ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 6.21$)

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มึลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ค่อนข้างสูง ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 6.16$)

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มึลักษณะเป็นตัวของตัวเอง เชื้อมั่นในความสามารถของตนเอง ตัดสินใจเองได้มีลักษณะพึ่งพาตนเองค่อนข้างสูง ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 6.10$)

องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีลักษณะนิสัยชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มิไม่ดริจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ และเก็บตัว ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 5.48$)

องค์ประกอบด้านมโนธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มึมโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณและสามารถรักษาความลับได้ มีมโนธรรมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 5.48$)

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีการควบคุมตนเองปานกลาง มีระเบียบวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคมเหมือนคนส่วนใหญ่ มีการควบคุมตนเองได้ดีในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 5.08$)

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น เป็นมิตรกับผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.96$)

องค์ประกอบด้านการแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้มีนิสัยไม่กล้าแสดงออก ขี้อาย ขอบทำตามผู้อื่น ซึ่งถือว่ามีความเบี่ยงเบนไปเล็กน้อย ($\bar{x} = 4.60$)

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้มี ความมั่นคงทางอารมณ์น้อย คือ เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง วิตกกังวล เปลี่ยนแปลงง่ายและหงุดหงิด ($\bar{x} = 3.99$)

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในกฎเกณฑ์ ไม่ช่างคิดฝัน อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นอย่างจริง ($\bar{x} = 3.92$)

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้มี ความร่าเริงน้อย มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง เจ็บขบขี้ม ไม่ช่างพูด ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต ($\bar{x} = 3.53$)

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นในรูปธรรมมากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ($\bar{x} = 3.35$)

สรุป บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีแนวโน้มไปในทางบวก 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) องค์ประกอบด้านช่างสงสัย (L) องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) องค์ประกอบด้านความเครียด (Q_4) องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q_1) และองค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) และที่ แนวโน้มไปในทางลบ คือ มีคะแนนมาตรฐานสิบ กว่า 4.75 จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) องค์ประกอบด้านจินตนาการ (M) องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) และ องค์ประกอบด้านการแสดงออก (E)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตามตัวแปร กลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิลำเนาเดิม อาชีพหลักของครอบครัว และฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัว

2.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละองค์ประกอบของบุคลิกภาพของนักศึกษา พยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปร กลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว และ อาชีพผู้ปกครอง

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1
จำแนกตามกลุ่มการเรียนรู้

บุคลิกภาพ	กลุ่มการเรียนรู้ A		กลุ่มการเรียนรู้ B		t
	N = 75		N = 88		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	S.D.	
A การเข้าสังคม	5.29	1.81	5.64	1.97	0.249
B สติปัญญา	3.35	1.66	3.35	1.53	0.982
C ความมั่นคงทางอารมณ์	3.89	1.64	4.08	1.55	0.460
E การกล้าแสดงออก	4.55	1.46	4.64	1.58	0.706
F ความร่าเริง	3.56	1.19	3.51	1.40	0.811
G มโนธรรม	5.37	1.26	5.58	1.19	0.287
H ความกล้าเผชิญ	4.67	1.83	5.22	1.62	0.046*
I จิตใจอ่อนโยน	6.59	1.71	6.55	2.06	0.889
L ช่างสงสัย	6.84	1.83	6.93	1.80	0.748
M การจินตนาการ	3.88	1.76	3.95	1.55	0.776
N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	6.92	2.17	7.13	2.00	0.534
O ความวิตกกังวล	7.27	1.95	7.01	1.63	0.371
Q ₁ ความมีอิสระเสรี	6.00	1.76	6.30	1.65	0.272
Q ₂ การพึ่งตนเอง	6.12	1.79	6.09	1.88	0.920
Q ₃ การควบคุมอารมณ์	4.99	1.83	5.16	1.92	0.558
Q ₄ ความเครียด	6.37	1.47	6.07	1.46	0.187

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

FAC LOW SCORE TOR DESCRIPTION	STANDARD TEN SCORE (STEN) AVERAGE	HIGH SCORE DESCRIPTION
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
A เก็บตัว	x.....	เข้าสังคม
B การคิดการตัดสินใจ ศักยภาพทางการเรียนต่ำ	x.....	ฉลาด หลักแหลม ศักยภาพทางการเรียนสูง
C อารมณ์อ่อนไหว	x.....	อารมณ์มั่นคง
E สุภาพอ่อนน้อม	x.....	กล้าแสดงออก
F เสียบขรึม จริงจังกับชีวิต	x.....	ร่าเริง
G เพิกเฉยต่อกฎระเบียบ ไม่บึกบั่น	x.....	มีมโนธรรม สุขุม
H ประหม่า อาย	x.....	เปิดเผย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ
I เชื้อมั่นในตนเอง	x.....	จิตใจอ่อนโยน ไวต่อความรู้สึก
L มีลักษณะนิสัยไว้วางใจได้	x.....	ช่างสงสัย ระมัดระวัง
M ทำอะไรจริง	x.....	จินตนาการ สนใจศิลป์
N มั่นคงเปิดเผย	x.....	หันคนเข้าใจความรู้สึกของคน อื่น
O มีความสนใจ เชื้อมั่นใจตนเอง	x.....	วิตกกังวล
Q ₁ อนุรักษ์นิยม	x.....	อิสระเสรี สร้างสรรค์
Q ₂ พึ่งพากลุ่ม	x.....	พึ่งพาตนเอง
Q ₃ มีความขัดแย้งในตนเอง ไม่ เป็นตัวของตัวเอง	x.....	ควบคุมตนเองได้
Q ₄ รู้จักผ่อนคลาย	x.....	ความเครียด

กลุ่มการเรียนรู้ A ———— กลุ่มการเรียนรู้ B

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตาม กลุ่มการเรียนรู้

จากตาราง 2 และภาพประกอบ 2 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A เป็นผู้ที่มึลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นขอช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A เป็นผู้ที่มึลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ช่างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A เป็นผู้ที่มึลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนใหวาง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังพวผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับ ค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A เป็นผู้มีมนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบกรเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มีไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขอบธรรมชาติประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ A มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B เป็นผู้ที่มีความหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B เป็นผู้ที่มีความไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ช่างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B เป็นผู้ที่มีความนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบพึ่งพาผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q_1) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และ เป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q_4) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มีไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q_3) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

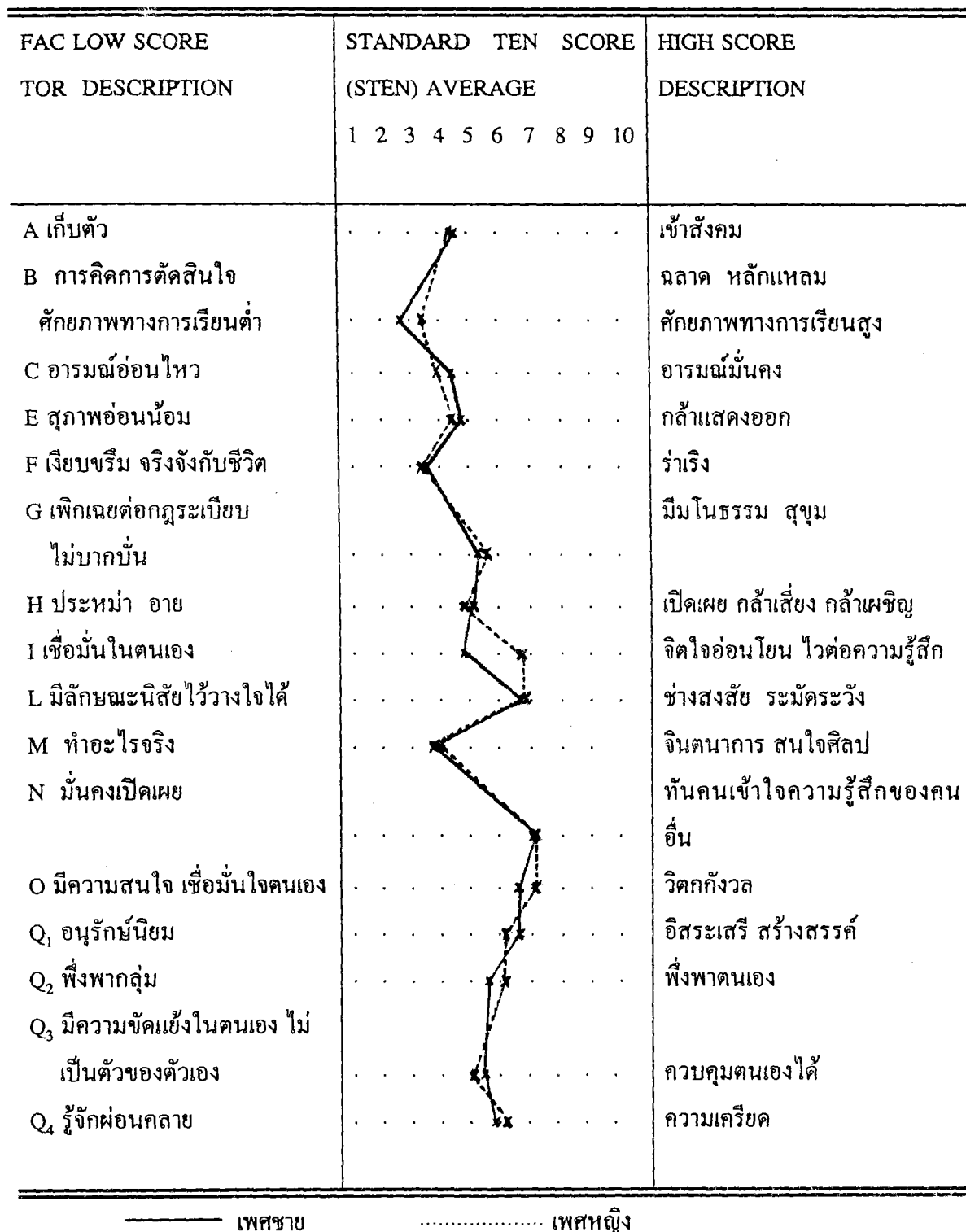
องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระวังระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปแบบมากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตามเพศ

บุคลิกภาพ	เพศชาย N = 15		เพศหญิง N = 148		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	S.D.	
A การเข้าสังคม	4.60	2.30	5.57	1.84	0.133
B สติปัญญา	2.87	1.46	3.40	1.59	0.199
C ความมั่นคงทางอารมณ์	4.40	1.64	3.95	1.58	0.327
E การกล้าแสดงออก	4.87	1.30	4.57	1.54	0.416
F ความร่าเริง	3.67	1.23	3.52	1.31	0.669
G มโนธรรม	5.20	1.15	5.51	1.23	0.330
H ความกล้าเผชิญ	5.13	2.30	4.95	1.68	0.762
I จิตใจอ่อนโยน	4.93	1.79	6.73	1.84	0.002**
L ช่างสงสัย	6.87	1.89	6.89	1.81	0.961
M การจินตนาการ	3.87	1.46	3.93	1.67	0.884
N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	7.07	2.09	7.03	2.08	0.945
O ความวิตกกังวล	6.60	1.88	7.18	1.77	0.267
Q ₁ ความมีอิสระเสรี	6.60	2.06	6.11	1.66	0.391
Q ₂ การพึ่งตนเอง	5.60	2.32	6.16	1.78	0.382
Q ₃ การควบคุมอารมณ์	5.40	1.81	5.05	1.88	0.482
Q ₄ ความเครียด	5.93	1.71	6.24	1.44	0.517

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
 ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตาม เพศ

จากตาราง 3 และภาพประกอบ 3 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวดระวัง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย เป็นผู้ที่มิมีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย เป็นผู้ที่มิมีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย เป็นผู้ที่ มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังพาส์อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบกรเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มีไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม กรุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศชาย มีการคิดการตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง เป็นผู้ที่ มีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง เป็นผู้ที่ มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ช่างสงสัย อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง เป็นผู้ที่ มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังพาส์อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q_4) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q_1) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์หำวิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และ เป็นนักปฏิบัติ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มีไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมโนธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง เป็นผู้มโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q_3) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับ ปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศหญิง มีการคิด
การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1
ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตาม ภูมิภาคตาม ภูมิฐานะเดิม

บุคลิกภาพ	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล		ต่างจังหวัดทุกภาค		t
	N = 70		N = 93		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
A การเข้าสังคม	5.60	1.85	5.39	1.94	1.478
B สติปัญญา	3.51	1.59	3.23	1.58	0.252
C ความมั่นคงทางอารมณ์	4.10	1.63	3.91	1.56	.0464
E การกล้าแสดงออก	4.73	1.49	4.49	1.54	0.330
F ความร่าเริง	3.49	1.37	3.57	1.26	0.688
G มโนธรรม	5.59	1.27	5.40	1.19	0.367
H ความกล้าเผชิญ	4.86	1.82	5.04	1.67	0.505
I จิตใจอ่อนโยน	6.56	1.82	6.57	1.96	0.966
L ช่างสงสัย	7.27	1.70	6.60	1.84	0.018*
M การจินตนาการ	3.73	1.72	4.06	1.58	0.203
N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	6.87	2.10	7.15	2.06	0.398
O ความวิตกกังวล	7.10	1.44	7.15	2.02	0.852
Q ₁ ความมีอิสระเสรี	6.16	1.56	6.16	1.80	0.987
Q ₂ การพึ่งตนเอง	6.44	1.70	5.85	1.90	0.038*
Q ₃ การควบคุมอารมณ์	5.06	1.77	5.10	1.96	0.893
Q ₄ ความเครียด	6.34	1.42	6.11	1.50	0.309

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

FAC LOW SCORE TOR DESCRIPTION	STANDARD TEN SCORE	HIGH SCORE DESCRIPTION
	(STEN) AVERAGE 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
A เก็บตัว	 X	เข้าสังคม
B การคิดการตัดสินใจ ศักยภาพทางการเรียนต่ำ	 X	ฉลาด หลักแหลม ศักยภาพทางการเรียนสูง
C อารมณ์อ่อนไหว	 X	อารมณ์มั่นคง
E สุภาพอ่อนน้อม	 X	กล้าแสดงออก
F เจียบขรึม จริงจังกับชีวิต	 X	ร่าเริง
G เพิกเฉยต่อกฎระเบียบ ไม่บกกบั่น	 X	มีมโนธรรม สุขุม
H ประหม่า อาย	 X	เปิดเผย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ
I เชื่อมั่นในตนเอง	 X	จิตใจอ่อนโยน ไวต่อความรู้สึก
L มีลักษณะนิสัยไว้วางใจ ได้	 X	ช่างสงสัย ระมัดระวัง
M ทำอะไรจริง	 X	จินตนาการ สนใจศิลป์
N มั่นคงเปิดเผย	 X	ทันคนเข้าใจความรู้สึกของคน อื่น
O มีความสนใจ เชื่อมั่นใจตนเอง	 X	วิตกกังวล
Q ₁ อนุรักษนิยม	 X	อิสระเสรี สร้างสรรค์
Q ₂ พึ่งพากลุ่ม	 X	พึ่งพาตนเอง
Q ₃ มีความขัดแย้งในตนเอง ไม่ เป็นตัวของตัวเอง	 X	ควบคุมตนเองได้
Q ₄ รู้จักผ่อนคลาย	 X	ความเครียด

————— ภูมิสำเนาเดิมเขตกรุงเทพและปริมณฑล ภูมิสำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตาม ภูมิสำเนาเดิม

จากตาราง 5 และภาพประกอบ 4 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล เป็นผู้ที่มิได้ลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล เป็นผู้ที่มิได้ลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพและเขตปริมณฑล เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล เป็นผู้ที่มิได้ลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบพึ่งพาผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มิไม่ครีจิค มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีลักษณะการควบคุมตนเองไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับ ปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เจ็บข่ม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด เป็นผู้ที่มิมีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด เป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ช่างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด เป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างปานกลาง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มิได้มีตรึงใจ มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับ ปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1
ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

บุคลิกภาพ	ฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวต่ำ N = 61		ฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวสูง N = 102		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
A การเข้าสังคม	5.46	1.93	5.49	1.89	0.920
B สติปัญญา	3.48	1.59	3.27	1.59	0.436
C ความมั่นคงทางอารมณ์	4.26	1.64	3.83	1.54	0.101
E การกล้าแสดงออก	4.18	1.47	4.84	1.50	0.006**
F ความร่าเริง	3.48	1.09	3.57	1.41	0.638
G มโนธรรม	5.66	1.14	5.38	1.27	0.157
H ความกล้าเผชิญ	4.97	1.76	4.96	1.73	0.982
I จิตใจอ่อนโยน	6.36	1.79	6.69	1.96	0.280
L ข้างสงสัย	6.52	1.81	7.10	1.78	0.048*
M การจินตนาการ	4.15	1.75	3.78	1.57	0.186
N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	6.87	1.95	7.13	2.15	0.432
O ความวิตกกังวล	6.97	2.19	7.23	1.50	0.418
Q ₁ ความมีอิสระเสรี	6.08	1.86	6.21	1.61	0.666
Q ₂ การพึ่งตนเอง	5.59	1.69	6.41	1.86	0.004**
Q ₃ การควบคุมอารมณ์	5.43	1.77	4.87	1.90	0.063
Q ₄ ความเครียด	5.99	1.38	6.38	1.50	0.046*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

FAC LOW SCORE TOR DESCRIPTION	STANDARD TEN SCORE (STEN) AVERAGE 1 2 3 4 5 6 7 8 9 1 0	HIGH SCORE DESCRIPTION
A เก็บตัว	*	เข้าสังคม
B การคิดการตัดสินใจ ศักยภาพทางการเรียนต่ำ	*	ฉลาด หลักแหลม ศักยภาพทางการเรียนสูง
C อารมณ์อ่อนไหว	*	อารมณ์มั่นคง
E สุภาพอ่อนน้อม	*	กล้าแสดงออก
F เจียบขรึม จริงจังกับชีวิต	*	ร่าเริง
G เพิกเฉยต่อกฎระเบียบ ไม่มากนัก	*	มีมโนธรรม สุขุม
H ประหม่า อาย	*	เปิดเผย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ
I เชื่อนั่นในตนเอง	*	จิตใจอ่อนโยน ไวต่อความรู้สึก
L มีลักษณะนิสัยไว้วางใจได้	*	ช่างสงสัย ระมัดระวัง
M ทำอะไรจริง	*	จินตนาการ สนใจศิลป์
N มั่นคงเปิดเผย	*	หันคนเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น
O มีความสนใจ เชื่อนั่นใจตนเอง	*	วิตกกังวล
Q ₁ อนุรักษ์นิยม	*	อิสระเสรี สร้างสรรค์
Q ₂ พึ่งพากลุ่ม	*	พึ่งพาตนเอง
Q ₃ มีความขัดแย้งในตนเอง ไม่ เป็นตัวของตัวเอง	*	ควบคุมตนเองได้
Q ₄ รู้จักผ่อนคลาย	*	ความเครียด

————— ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

..... ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตาม ฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัว

จากตาราง 6 และภาพประกอบ 5 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เป็นผู้ที่มึลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และหือแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เป็นผู้ที่มึลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เป็นผู้ที่มึลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนใ้วาง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังพ้าผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มึจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมึอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ครอบครัวมึรายไดต่ำ มึลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มึความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มึปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมโนธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เป็นผู้มีมโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มึจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ครอบครัวมึรายไดต่ำ มึนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มึลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มึไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มึเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือชนบทรหมนิยมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริง ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และ ห้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ช่างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังพาดูผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับ ค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มีไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ครอบครัวมีรายได้สูง มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่ เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

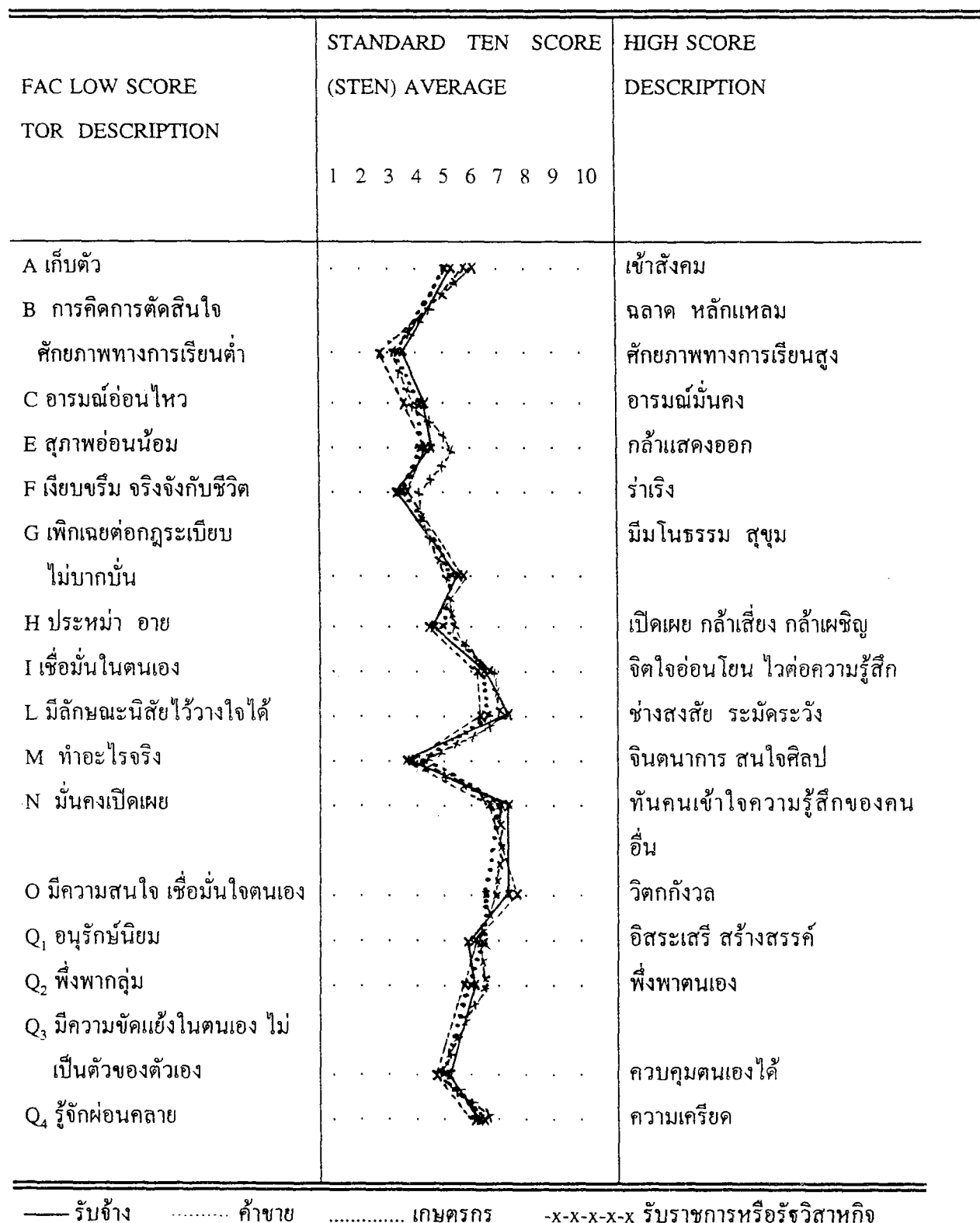
องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม กรุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ใน ระดับค่อนข้างต่ำ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1
ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตามอาชีพของ พ่อ-แม่ ของผู้ปกครอง

บุคลิกภาพ	รับจ้าง		ค้าขาย		เกษตรกร		รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	
	N = 52		N = 25		N = 48		N = 38	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
A การเข้าสังคม	5.29	1.91	6.04	1.90	5.04	2.06	5.92	1.51
B สติปัญญา	3.63	1.53	2.84	1.55	3.44	1.70	3.18	1.49
C ความมั่นคงทางอารมณ์	4.29	1.74	3.60	1.04	4.04	1.68	3.79	1.53
E การกล้าแสดงออก	4.60	1.66	4.28	1.21	4.20	1.38	5.29	1.47*
F ความร่าเริง	3.29	1.13	3.56	1.30	3.42	1.13	4.00	1.63
G มโนธรรม	5.67	1.13	5.72	1.40	5.48	1.15	5.08	1.30
H ความกล้าเผชิญ	4.83	1.77	4.64	1.87	5.00	1.61	5.32	1.76
I จิตใจอ่อนโยน	6.46	2.06	6.16	1.82	6.75	1.67	6.74	2.01
L ช่างสงสัย	7.35	1.68	6.36	1.70	6.44	1.80	7.18	1.90
M การจินตนาการ	3.73	1.60	3.92	1.68	4.19	1.90	3.84	1.31
N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	7.21	2.03	6.88	2.19	7.08	1.85	6.82	2.36
O ความวิตกกังวล	7.35	1.64	7.76*	1.42	6.69*	2.03	6.97	1.75
Q ₁ ความมีอิสระเสรี	5.98	1.63	6.04	1.90	6.23	1.68	6.39	1.72
Q ₂ การพึ่งตนเอง	6.15	1.86	5.80	1.85	5.94	1.80	6.45	1.84
Q ₃ การควบคุมอารมณ์	5.29	1.65	4.76	2.01	5.27	1.83	4.76	2.11
Q ₄ ความเครียด	6.29	1.43	6.16	1.46	6.04	1.43	6.34	1.60

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิแสดง STEN SCORE ขององค์ประกอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตาม อาชีพของผู้ปกครอง

จากตาราง 7 และภาพประกอบ 6 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นผู้ที่มิมีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นผู้ที่มิมีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิขของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นผู้ที่มิมีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านมโนธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นผู้มโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มิไม่ดริจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย เป็นผู้ที่มิมีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และหือเห่ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย เป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ข้างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย เป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบฟังพหูอื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มิได้มีตรึง มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมนุษยธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทนสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบพึ่งพาผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นผู้ที่มีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นผู้ที่มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ช่างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q_1) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q_1) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมโนธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นผู้ที่มีมโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q_3) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มีไมตรีจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่ เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เงียบขรึม กรุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีบุคลิกภาพ 16 ด้าน ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวัง ไม่เชื่อใครง่าย ถือความคิดของตนเองเป็นสำคัญ ช่างสงสัยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และท้อแท้ใจ มีความวิตกกังวลในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ขอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย รู้ทันเหตุการณ์ ปรับตัวในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะนิสัยอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ขอบพึ่งพาผู้อื่น และชอบเรียกร้อง มีจิตใจอ่อนโยนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q₂) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีนิสัยการพึ่งพาตนเอง ในลักษณะพึ่งกลุ่มชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ตามที่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา และเป็นนักปฏิรูป ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q₄) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีความเครียด ความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้น ตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีลักษณะชอบเข้าสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มิไม่ตริจิต มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ และปรับตัวในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีลักษณะนิสัย กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญ ชอบพบปะผู้อื่น ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีการกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านมโนธรรม (G) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ เป็นผู้มโนธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีจรรยาบรรณ และสามารถรักษาความลับได้ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ชอบทำตามความต้องการของตนเอง ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีความร่าเริงต่ำ มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง ไม่ช่างพูด เจ็บข่ม ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ เป็นนักปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์หรือขอบธรรมชาตินิยมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริงในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีวุฒิทางอารมณ์ต่ำ อารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความอดทน .วิตกกังวล ความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นรูปธรรม มากกว่านามธรรม มีสติปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์การแปรปรวนของบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1
ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตามการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง

บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
A การเข้าสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	26.362	8.787	2.503	0.061
	ภายในกลุ่ม	159	558.313	3.511		
	รวม	162	554.675			
B สติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	3	12.127	4.042	1.627	0.185
	ภายในกลุ่ม	159	394.941	2.484		
	รวม	162	407.068			
C ความมั่นคงทาง อารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	3	10.088	3.363	1.340	0.263
	ภายในกลุ่ม	159	398.906	2.509		
	รวม	162	408.994			
E การกล้าแสดงออก	ระหว่างกลุ่ม	3	27.984	9.328	4.295	0.006
	ภายในกลุ่ม	159	345.292	2.171		
	รวม	162	373.276			
F ความร่าเริง	ระหว่างกลุ่ม	3	12.065	4.022	2.436	0.067
	ภายในกลุ่ม	159	262.500	1.651		
	รวม	162	274.564			
G มโนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	9.487	3.162	2.156	0.095
	ภายในกลุ่ม	159	233.225			
	รวม	162	242.712	1.467		
H การกล้าเผชิญ	ระหว่างกลุ่ม	3	8.366	2.789	0.925	0.430
	ภายในกลุ่ม	159	479.413	3.015		
	รวม	162	487.779			
I จิตใจอ่อนโยน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.422	2.474	2.682	0.564
	ภายในกลุ่ม	159	576.652	3.627		
	รวม	162	584.074			

บุคลิกภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
L ความระแวง	ระหว่างกลุ่ม	3	30.960	10.320	3.288	0.022
	ภายในกลุ่ม	159	499.052	3.139		
	รวม	162	530.012			
M การจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.527	1.842	0.677	0.567
	ภายในกลุ่ม	159	432.436	2.720		
	รวม	162	437.963			
N การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	3	4.156	1.386	0.318	0.812
	ภายในกลุ่ม	159	692.690	4.357		
	รวม	162	696.847			
O ความวิตกกังวล	ระหว่างกลุ่ม	3	22.679	7.560	2.435	0.067
	ภายในกลุ่ม	159	493.615	3.105		
	รวม	162	516.295			
Q ₁ ความมีอิสระเสรี	ระหว่างกลุ่ม	3	4.354	1.451	0.498	0.684
	ภายในกลุ่ม	159	463.499	2.915		
	รวม	162	467.853			
Q ₂ การพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	3	8.251	2.750	0.814	0.488
	ภายในกลุ่ม	159	536.977	3.377		
	รวม	162	545.227			
Q ₃ การควบคุมอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	3	10.383	3.461	0.987	0.401
	ภายในกลุ่ม	159	557.581	3.507		
	รวม	162	567.963			
Q ₄ ความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	3	2.405	0.8019	0.368	0.776
	ภายในกลุ่ม	159	346.502	2.179		
	รวม	162	348.908			

จากข้อมูลตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) และ ความวิตกกังวล (O) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ปรากฏดังตาราง 8 และ 9

ส่วนองค์ประกอบด้านการเข้าสังคม (A) สติปัญญา (B) ความมั่นคงทางอารมณ์ (C) ความร่าเริง (F) มโนธรรม (G) การจินตนาการ (M) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) ความมีอิสระเสรี (Q₁) การพึ่งตนเอง (Q₂) การควบคุมอารมณ์ (Q₃) ความเครียด (Q₄) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีบุคลิกภาพในด้านดังกล่าวข้างต้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ องค์ประกอบ E จำแนกตามการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง

บุคลิกภาพ		เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง	รับราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ
	$\bar{X}$	4.208	4.280	4.596	5.295
เกษตรกร	4.208	-	0.072	0.388	1.087*
ค้าขาย	4.280	0.072	-	0.316	1.015*
รับจ้าง	4.596	0.388	0.316	-	0.699*
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	5.295	1.087	1.015	0.699	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) สูงกว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ขององค์ประกอบ O จำแนกตามการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง

บุคลิภาพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	รับราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย
		6.688	6.974	7.346	7.760
เกษตรกร	6.688	-	0.286	0.678	1.072
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	6.974	0.286	-	0.372	0.786
รับจ้าง	7.346	0.658	0.372	-	0.414
ค้าขาย	7.760	1.072*	0.786	0.416	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร และ ค้าขาย มีบุคลิภาพด้านความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ มีบุคลิภาพด้านความวิตกกังวล (O) ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ตามตัวแปรต่อไปนี้
 - 2.1 กลุ่มการเรียน
 - 2.2 เพศ
 - 2.3 ภูมิลำเนาเดิม
 - 2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 2.5 อาชีพของผู้ปกครอง

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ปกติ
2. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีกลุ่มการเรียนต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
3. นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เพศต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
4. นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
5. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน
6. นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบปีที 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 กรุงเทพมหานคร จำนวน 163 คน แยกเป็นนักศึกษาพยาบาล ชาย จำนวน 15 คน และนักศึกษาพยาบาล หญิง จำนวน 148 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (Sixteen Personality) ซึ่งเรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattell) สร้างขึ้นตามทฤษฎีองค์ประกอบ (Factor Theory) และศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ได้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย มีจำนวน 187 ข้อ และสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบ่งออกเป็น 2 ตอน

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา ในการทำแบบทดสอบ
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบทดสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยนำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามคู่มือการใช้แบบทดสอบ
4. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาแปลผลเป็นค่าปกติของแบบทดสอบ (Sten Score) แล้วจำแนกแบบทดสอบตามตัวแปรที่ต้องการ
5. นำค่าปกติที่ได้จากกระดาษคำตอบแบบทดสอบที่จำแนกตามตัวแปรที่ต้องการศึกษามาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา
6. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดย เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพระหว่างตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพของตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison Test) ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe)

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences)

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2540

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยสรุปผลตามสมมุติฐานในการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษานักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 พบว่า มีบุคลิกภาพเด่นชัดใน 11 องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากผลคะแนนมาตรฐานสิบ ต่ำกว่า 4.75 มีค่าเป็นลบและคะแนนมาตรฐานสิบสูงกว่า 6.00 เป็นค่าบวก ตาม 16 PF Test profile พบว่าบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีแนวโน้มไปทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

1.1 บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีแนวโน้มไปในทางบวกคือ องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและท้อแท้ใจ

องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทันสมัย ทันคน รู้เท่าทันเหตุการณ์ และปรับตัวได้ดี

องค์ประกอบด้านความระแวง (L) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีความระแวงค่อนข้างสูง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวังตัว ไม่เชื่อใครง่าย และอิงอาศัยผู้อื่น

องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึก ไม่ค่อยอดทน ชอบพึ่งพาผู้อื่น และชอบเรียกร้อง

องค์ประกอบด้านความเครียด (Q_4) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีความเครียด มีความขัดแย้งในใจ ตื่นเต้นตกใจง่าย หงุดหงิดใจร้อน มีปัญหาในเรื่องการตัดสินใจ

องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q_1) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา

องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตัวเอง ตัดสินใจเองได้ มีลักษณะพึ่งพาตนเอง

1.2 บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 พบว่า ที่มีแนวโน้มไปในทางลบ คือ องค์ประกอบด้านการแสดงผล (E) นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีนิสัยไม่กล้าแสดงออก จี้อาย ขอบทำตามผู้อื่น อ่อนน้อม

องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีอารมณ์ไม่มั่นคง ค่อนข้างกังวล เปลี่ยนแปลงง่ายและหงุดหงิด

องค์ประกอบด้านการจินตนาการ (M) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีนิสัยปฏิบัติอยู่ในกฎเกณฑ์ ไม่ช่างคิดฝัน อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริง

องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่มีความร่าเริงน้อย มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง เฝียบขริ้ม ไม่ช่างพูด ครุ่นคิด และจริงจัง

องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นในรูปธรรมมากกว่า นามธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรกลุ่มการเรียนรู้ เพศ ภูมิภาคเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและอาชีพของผู้ปกครองพบว่า

2.1 นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีกลุ่มการเรียนรู้ต่างกัน คือ กลุ่ม A และกลุ่ม B มีบุคลิกภาพด้านการกล้าเผชิญ (H) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียนรู้ B มีบุคลิกภาพด้านการกล้าเผชิญ (B) สูงกว่ากลุ่มการเรียนรู้ B ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีเพศต่างกัน คือ เพศชายและเพศหญิง มีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาพยาบาลหญิงมีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน สูงกว่า นักศึกษาพยาบาลเพศชาย ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน คือ กรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑลและต่างจังหวัด มีบุคลิกภาพด้านความระแวง (I) และ การพึ่งตนเอง (Q₂) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล มีบุคลิกภาพด้านความระแวง (I) และ การพึ่งตนเอง (Q₂) สูงกว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมมาจากต่างจังหวัด ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน คือ รายได้ต่ำ และรายได้สูง มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) และการพึ่งตนเอง (Q₂) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ครอบครัวมีรายได้สูง

มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) และการพึ่งตนเอง (Q₂) สูงกว่า นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 ที่ครอบครัวยังมีรายได้ต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลิกภาพด้านความระแวง (L) และความเครียด (Q₄) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ครอบครัวยังมีรายได้สูง มีบุคลิกภาพด้านความระแวงและความเครียด (Q₄) สูงกว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ครอบครัวยังมีรายได้ต่ำ

2.5 นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน คือ รับจ้าง ค้าขาย เกษตรกร และรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) สูงกว่านักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และเกษตรกร นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลิกภาพด้านความวิตกกังวล (O) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวล (O) สูงกว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วนบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มีบุคลิกภาพที่เด่นชัด 12 องค์ประกอบ โดยมีแนวโน้มไปในทางบวก 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) พบว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะหวาดกลัว ตื่นเต้น วิตกกังวล ตกใจง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและท้อแท้ใจ องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) พบว่า เป็นผู้ที่มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทนสมัย ทนคน รู้เท่าทันเหตุการณ์และปรับตัวได้ดีซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุมาลี อัครศักดิ์สกุล (2523 : 75) พบว่าบุคลิกภาพด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล นอกจากนี้ ไฮไรเตอร์ (Morion E. Higuritor 1964 : 484 - 501) ได้สำรวจพบว่าพยาบาลสาธารณสุขมีบุคลิกภาพเด่นชัดในด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น องค์ประกอบด้านความระแวง (L) พบว่า เป็นผู้ที่มีความระแวงค่อนข้างสูง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ระมัดระวังตัว ไม่เชื่อใครง่ายและอิงคนผู้อื่น องค์ประกอบทางด้านจิตใจอ่อนโยน (I) พบว่าเป็นผู้มีจิตใจ อ่อนโยน อ่อนไหวง่าย ไวต่อความรู้สึกไม่ค่อยอดทน ชอบพึ่งพาผู้อื่น และชอบเรียกร้อง องค์ประกอบความเครียด (Q₄) พบว่าเป็นผู้ที่มีความเครียด มีความขัดแย้งในใจ

ตื่นเต้นตกใจง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ องค์ประกอบด้านความมีอิสระเสรี (Q₁) พบว่า เป็นผู้มีลักษณะเป็นนักทดลอง ชอบทดลอง ชอบวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบการเปลี่ยนแปลง สนใจการใช้สติปัญญา องค์ประกอบด้านการพึ่งพาตนเอง (Q₂) พบว่า เป็นผู้มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง คัดสินใจเองได้ มีลักษณะพึ่งตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของยูดี ฤาชา (2528 : 62) พบว่า บุคลิกภาพด้านสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก และไฮโรเตอร์ (Morion E. Higuritor 1964 : 484 - 501) ได้สำรวจพบว่า พยาบาลสาธารณสุข มีบุคลิกภาพเด่นในด้านสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง และจากการศึกษาของทัศนีย์ ศรีวรรณไชย (2528 : 84 -87) พบว่าบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลด้านสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

ส่วนองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในด้านลบ 5 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านการแสดงออก (E) พบว่า เป็นผู้มีนิสัยไม่กล้าแสดงออก ขี้อาย ยอมทำตามผู้อื่น อ่อนน้อม องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) พบว่า เป็นผู้มีอารมณ์ไม่มั่นคง ก่อนข้างกังวล เปลี่ยนแปลงง่าย และหงุดหงิด องค์ประกอบด้านจินตนาการ (M) พบว่า เป็นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในกฎเกณฑ์ ไม่ช่างคิดฝัน อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่ป็นจริง จากการศึกษาของสุมาลี อัสวศักดิ์สกุล (2523 : 75) พบว่า การวางตนตามเกณฑ์ของสังคมของนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และจากการศึกษาของทัศนีย์ ศรีวรรณไชย (2528 : 84 - 87) พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่มีบุคลิกภาพด้านการวางตนตามเกณฑ์ของสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 องค์ประกอบด้านความร่าเริง (F) พบว่า เป็นผู้ที่มีความร่าเริงน้อย มีลักษณะนิสัยจริงจัง ระมัดระวัง เงียบขรึม ไม่ช่างพูด ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา (B) พบว่า เป็นผู้ที่มีการคิด การตัดสินใจ จะเน้นในรูปธรรมมากกว่านามธรรม จากคุณลักษณะทั้ง 16 ด้านของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อาจจะอธิบายได้ว่า โดยทั่วไปนักศึกษาพยาบาลย่อมมีความวิตกกังวลสูง เพราะเป็นอาชีพที่จะต้องออกไปทำงานเกี่ยวกับเรื่องความเป็นความตาย และชีวิตของผู้อื่น บางครั้งอาจก่อให้เกิดความหวาดกลัวขึ้นได้ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527 : 28) ได้ศึกษาพบว่า ลักษณะของนิสิตนักศึกษาของไทยในระดับชั้นปีที่ 1 นักศึกษารู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุก ๆ สิ่งรอบด้านไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย อยากเรียน มีความตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนม และเชื่อฟัง คำสั่งสอนของอาจารย์ และโดยทั่วไปนักศึกษาพยาบาลมีความจำเป็นจะต้องเข้าใจในความรู้สึกของ

ผู้อื่น จึงจะสามารถทำงานอยู่ร่วมกับผู้ป่วยได้ เช่น ในการรักษาพยาบาล จะต้องมีการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย ดังนั้น การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น จึงเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพที่สำคัญของนักศึกษาพยาบาล นอกจากนี้การเป็นพยาบาลที่ดีนั้นก็ย่อมที่จะเป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนโยนด้วยเช่นกันสำหรับความเครียด คร่ำเคร่ง ก็เช่นเดียวกัน คือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เมื่อมีการจัดกิจกรรมย่อมต้องการการจัดความขัดแย้งในใจ เพื่อที่จะแก้ปัญหา และต้องการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องทำร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีความหวาดระแวงต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนด้วย เพื่อจัดการช่วงสงสัย ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้น จึงมีการทดลอง และวิเคราะห์ วิจัย มีอิสระเสรีในการใช้ความคิด ไม่ให้เกิดความวิตกกังวล เมื่อมีการคลายความวิตกกังวลลงไปแล้ว ก็ย่อมที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2520 : 128 - 129) กล่าวว่า บุคลิกภาพที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้ เป็นผู้เข้าใจถึงจิตใจคน มีจุดมุ่งหมายอันแน่นอน ทำอะไรก็ทำจริงจัง เป็นผู้ที่คงเส้นคงวา ไม่เห็นแก่ตัวมากเกินไป มีความกระตือรือร้น มีปฏิภาณไหวพริบ มีความรู้รอบตัวดี มีความรอบคอบ ระมัดระวังใคร่ครวญ ไตร่ตรอง

ส่วนบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 คือ เป็นผู้ที่มีสติปัญญาค่อนข้างต่ำ (B-) การคิดการตัดสินใจเป็นรูปธรรม ความคิดไม่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในสังคม และไม่มีความบากบั่น เป็นผู้มีความร่าเริงค่อนข้างต่ำ (F-) มีลักษณะพิสัยจริงจัง ระมัดระวัง เฝ้ายกร ไม่ช่างพูด ครุ่นคิด และจริงจังต่อชีวิต เป็นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในกฎเกณฑ์ไม่ช่างคิด ฝัน (M-) อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี กระทำแต่สิ่งที่เป็นจริง เป็นผู้มีอารมณ์ไม่มั่นคง (C-) ค่อนข้างกังวล เปลี่ยนแปลงง่ายและหงุดหงิด ไม่กล้าแสดงออก (E-) ขี้อาย ยอมทำตามผู้อื่น อ่อนน้อม

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1

จำแนกตามตัวแปรอิสระ ทั้ง 5 ตัวแปร คือ กลุ่มการเรียน เพศ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

2.1 จำแนกตามกลุ่มการเรียน

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีกลุ่มการเรียนต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านการกล้าเผชิญ (H) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ซึ่ง อาจเป็นเพราะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กลุ่มการเรียน A มีนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 มาเรียนร่วมด้วยในบางวิชา เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจึงไม่กล้าตัดสินใจเอง ต้องอยู่ภายใต้การตัดสินใจของรุ่นพี่ ต้องคอยปรึกษารุ่นพี่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และต้องมีการปรับตัว

ให้เข้ากับเพื่อน ๆ และที่ ๆ ในเวลาเดียวกันให้ได้ เพราะเข้ามาอยู่ในสังคมใหม่ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ทำให้องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญต่ำกว่า กลุ่มการเรียน B

2.2 จำแนกตามเพศ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีเพศต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านจิตใจอ่อนโยน (I) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับการกับศึกษาของ ลัดดา แพทย์จรัส (2516: 206) ที่พบว่าเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านความอ่อนโยน (I) ค่อนข้างสูงกว่าเพศชาย และในทางจิตวิทยาทั่วไปยังถือว่าเพศหญิง มีศักยภาพ สมรรถภาพ หรือประสิทธิภาพ ที่เหนือกว่าเพศชาย ในแง่เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความสุภาพและอ่อนโยน และน่าใกล้ชิดมากกว่าเพศชาย (วัลลภ ปิยมโนธรรม. 2533 : 196) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสังคมไทยจะอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานโดยเฉพาะที่เป็นเพศหญิงให้เป็นคนเรียบร้อย สงบเสงี่ยม อ่อนน้อม อ่อนโยน และต้องประพฤติตนอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เพศหญิงมีองค์ประกอบด้านความอ่อนโยนสูงกว่าเพศชาย

2.3 จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านความระแวง (L) และด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 จากการศึกษาค้นคว้า พบว่านักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านหวาดระแวง (L) และด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มาจากต่างจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นิัยส่วนใหญ่ของคนในภาคนี้ จะค่อนข้างไว้วางใจผู้อื่น เชื่อคนง่าย และได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จากพ่อแม่และบุคคลในครอบครัว เนื่องจากเป็นระบบสังคมแคบ ๆ เมื่อเข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพมหานคร จึงค่อนข้างไว้วางใจผู้อื่นและพึ่งพาผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจารุพร แสงเป้า (2534 : 77) สำรวจปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า ภูมิลำเนาเดิมกับระดับสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องการศึกษาความแปรปรวนทางจิตใจที่มีผลกระทบกระเทือนต่อการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเชิงใหม่ของจำลอง ศิษย์วิชย์ และคนอื่น ๆ (2522 : 297) พบว่าในจำนวนนักศึกษาที่มีความแปรปรวนทางจิต ประมาณร้อยละ 60 มีภูมิลำเนาในภาคอื่น ๆ อาจเนื่องจากจะต้องแยกจากครอบครัว นักศึกษาต้องรู้จักการเรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากบ้านตนเองอย่างมาก จะต้องรับผิดชอบ และมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ซึ่ง

บางครั้งก็มีนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่พ่อ แม่ มีลักษณะปกป้อง และควบคุมลูกมากเกินไป ทำให้เด็กไม่รู้จักรับผิดชอบ หรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องพึ่งพาอาศัยพ่อแม่ตลอดเวลา นักศึกษาพวกนี้มีปัญหา เมื่อต้องแยกออกมาจากพ่อแม่และต้องทำอะไรด้วยตนเอง จะต้องพึ่งพาตนเองตลอด และปรับตัวเข้ากับเพื่อนใหม่ อาจเกิดความหวาดระแวงได้

2.4 จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่มีครอบครัวที่ฐานะเศรษฐกิจต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) และบุคลิกภาพด้านการพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ยังพบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ครอบครัวมีฐานะต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านความระแวง (L) และความเครียด (Q_4) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 4 ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ กันยา สุวรรณแสง (2533 : 86-87) กล่าวว่า สภาพทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องกีดขวาง และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ และจากการศึกษาของจรรยา สุวรรณทัต (2529 : 174: 175) พบว่า บิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงดู มีโอกาสได้รับการตอบสนอง ตามความต้องการพื้นฐาน และมีโอกาสสนุกเบิกสิ่งแวดล้อม สิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่า และเด็กสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ และเป็นตัวของตัวเอง และอาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ ไม่กล้าแสดงออก เมื่อเกิดปัญหาอาจจะไม่กล้าพูด ชักถามในเรื่องที่ตนเองสงสัย ซึ่งเหล่านี้อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความเครียด

2.5 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) แตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย และเกษตรกร มีบุคลิกภาพด้านวิตกกังวล (O) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 5 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้มีการศึกษาและอาจปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยในการอบรมเลี้ยงดู และอาจให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุตรหลานได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ จึงทำให้นักศึกษามีบุคลิกภาพด้านการแสดงออกสูงกว่าผู้ปกครองอาชีพอื่น ๆ และอาจเป็นไปได้ว่า การที่นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวลสูง เพราะเกิดจากสภาพรายได้ที่ไม่แน่นอนของครอบครัว อาจมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าใช้จ่ายส่วนตัวซึ่งวอล์เกอร์

(Walker. 1978 : 96 - 97) อ้างอิงใน นันทนา น้าฝน (2536 : 1) ได้กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่จำเป็นต้องใช้จ่ายในการคบเพื่อน การออกนอกบ้านและการแต่งตัว ทำให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวลสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 โดยภาพรวมนั้นมีบุคลิกภาพด้านสติปัญญา (B) ความร่าเริง (F) การจินตนาการ (M) และการควบคุมอารมณ์ (C) ก่อนข้างคำ จึงควรให้มีการจัดกิจกรรมด้านวิชาการเสริมเข้าไปให้มากขึ้น และควรจะมีการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 นั้นมีการคิดและการตัดสินใจที่เน้นในรูปนามธรรมให้มากขึ้น จัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความร่าเริงในการเรียน ไม่ควรเข้มงวดในกฎระเบียบมากเกินไป ควรจัดสถานการณ์จำลอง เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความมั่นคงในจิตใจ ให้มากขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ในองค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) ความร่าเริง (F) การควบคุมอารมณ์ (C) และการจินตนาการ (M)

1.3 การพิจารณาคัดเลือก นักศึกษาพยาบาลใช้พิจารณาทางด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งมีได้พิจารณาด้านบุคลิกภาพ ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร จึงควรให้มีการพิจารณามุมบุคลิกภาพ ควบคู่ไปด้วยกับงานด้านวิชาการ เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาพยาบาล มีบุคลิกภาพที่ดี และมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน อันจะส่งผลไปสู่ความสำเร็จในการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล—เพื่อไปเป็นพยาบาลที่ดีต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ตามระดับ เช่น ชั้นปีที่ 1 - ปีที่ 4 เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว กับนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 ควรหาค่าเกณฑ์ปกติ (Norms) ของนักศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะ เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนานุคลิกภาพ กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2533.
- กาญจนา คำสุวรรณ. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์, 2524.
- จรรยา สุวรรณทัต. ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กนักเรียนไทย ระดับชั้นต่าง ๆ.
รายงานการวิจัยฉบับที่ 19. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515.
- จุฬา บุรีภักดี. การพัฒนานุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สมเจตน์การพิมพ์, 2533.
- จรัส แจ่มจันทร์. การศึกษานุคลิกภาพของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
โดยใช้แบบทดสอบ 16 PF ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536 . อัดสำเนา
- จันทร์จิรา เหล่าพั่งนันทน์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับความพึงพอใจใน
อาชีพของพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2533. อัดสำเนา
- ฉลอง ภิรมณ์รัตน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์, 2531.
- क्रमจิต อุดมมาตย์. การศึกษานุคลิกภาพของนายอำเภอโดยแบบทดสอบ 16 PF
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2532. อัดสำเนา.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. เอกสารการสอนชุดวิชากิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 9-15
นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- ทศพร มณีศรีจำ. ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- ทัศนา บุญทอง. “พยาบาลกับการพัฒนานุคลิกภาพ” ในเอกสารการสอนชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพพยาบาล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2530.
- ทัศนีย์ ตรีวรรณไชย. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
พยาบาลในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- นวลละออ สุภาพล. ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

- นิตยา แก้วเล็ก. การศึกษานุคลิกภาพของนิสิตพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- นิกา นิธายน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์ การพิมพ์, 2530.
- นันทนา น้ำฝน. องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- นุชนาฏ ดีวิเศษ. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพในการเป็นพยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- บ้งอร ชินกุลกิจนิวัฒน์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
- บุญสนอง ไกรเนตร. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านความต้องการ (Personality Needs) ระหว่างผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครูและวิชาชีพพยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- ประคอง เกื้ออ่อนการ. การศึกษานุคลิกภาพของนักศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้แบบทดสอบ 16 PF. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ยุวดี ฤาชา. สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ลักขณา ศิริวัฒน์. จิตวิทยาเบื้องต้น. มหาสารคาม : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2530.
- ลัดดา แพทย์จรัส. การศึกษารเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตมหาวิทยาลัย วิชาการศึกษา กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516. อัดสำเนา.
- วีระ ไชยศรีสุข. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ บริษัทต้นอ้อ, 2533.
- วัชร ทรัพย์มี. การแนะแนวในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2531.

- วิญญา วิศาลาภรณ์. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบุคลิกภาพกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. รู้เรา รู้เขา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 2536.
- สัมพันธ์ บังผล. การศึกษานุคลิกภาพของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- สุมาลี อัสวศักดิ์สกุล. การพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล จากคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษา ทักษะคิดต่อวิชาชีพและบุคลิกภาพ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุรทิน จันทรมะโน. ความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนปัญญา ความถนัด คะแนนสอบคัดเลือก นิสัย และทัศนคติในการเรียนและบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุวรรณ จันทรประเสริฐ. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตคติต่องานสาธารณสุข ระดับตำบลของนักเรียน เจ้าพนักงานสาธารณสุข (พนักงานอนามัย). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- อบรม สันภิบาล. รวมทฤษฎีจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.
- อุดม สุภาไตร. “กฎหมายและจรรยาบรรณกับคุณภาพการพยาบาล” ใน ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสารจำกัด, 2531.
- อรพิน แสงสว่าง. ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- Cattell, Raymond B. *Personality*. New York : McGraw-Hill, 1950.
- Cattell, Raymond B. and Herbert W. Eber. *Handbook for the Sixteen Personality Factor Questionnaire Form A, B & C*. 1975. Edition with 1964 Supplementation.

- Eysenck, H.J. "Personality in Primary School Children Part I" The British Journal of Educational Psychology. 38 : 109-112, July 1964.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Henjum, Arnold. WA Study of Significance of Student Teachers Personality Characteristics", Journal of Teacher Education" 2 : 143 - 147; Summer, 1969.
- Haiguriter , Marion E. "Nurse Characteristics and Patient Progress. " Nursing Research. 18 (November - December 1969).
- Holland, John L. The Psychology of Vocation Choice, a theory of Personality types and Model environments. Blaisde Publishing Co., 1966.
- Reece, Michale M. , "Personality Characteristic and Success in a Nursing Program" Nursing Research 10 : 172 - 176, Summer 1961.
- Start, K.R. "rater - Ratee Personality in the Assessment of Teaching Ability, " The British Journal of Educational Psychology. 38" : 14-20: 1968.
- Yawvapa Tejagupta. Relationship Between Early Childhood Teacher Personality and Job Satisfaction. Doctor's Dissertation. Illinois State University, 1987. Photocopied.

ภาคผนวก

ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 16 PF
ของนิทยา แก้วเล็ก

องค์ประกอบ		ค่าความเชื่อมั่น
A	การเข้าสังคม	0.479
B	สติปัญญา	0.572
C	ความมั่นคงทางอารมณ์	0.418
E	การกล้าแสดงออก	0.725
F	ความร่าเริง	0.705
G	มโนธรรม	0.678
H	การกล้าเผชิญ	0.834
I	จิตใจอ่อนโยน	0.640
L	ความระแวดระวัง	0.567
M	การจินตนาการ	0.509
N	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	0.629
O	ความวิตกกังวล	0.764
Q ₁	ความอิสระเสรี	0.708
Q ₂	การพึ่งตนเอง	0.619
Q ₃	การควบคุมอารมณ์	0.721
Q ₄	ความเครียด	0.675

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอภิญญา ศรีขาว
เกิดวันที่	8 ตุลาคม พ.ศ. 2511
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
ประวัติการศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ครุศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยครูจันทระเกษม (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏจันทระเกษม) การศึกษามหาบัณฑิต (เอกจิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

บุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ
ชั้นปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อภิญญา ศรีขาว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2540

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษานุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 และเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ในแต่ละองค์ประกอบ จำแนกตาม กลุ่มการเรียน เพศ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และ การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาล พระบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร จำนวน 163 คน เป็นนักศึกษาชาย 15 คน นักศึกษาหญิง 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (The Sixteen Personality Factor Questionnaire) ของ เรย์มอนด์ บี. แคเทิล (Raymond B. Cattell) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มีองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวล (O+) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N+) ความระแวง (L+) จิตใจอ่อนโยน (I+) ความเครียด (Q₄) ความมีอิสระเสรี (Q₁+) การพึ่งตนเอง (Q₂+) อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้าน การเข้าสังคม (A) มโนธรรม (G) การควบคุมอารมณ์ (Q₃) การกล้าเผชิญ (H) อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E-) ความมั่นคงทางอารมณ์ (C-) การจินตนาการ (M-) ความร่าเริง (F-) และสติปัญญา (B-) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
2. กลุ่มการเรียน A และ กลุ่มการเรียน B มีบุคลิกภาพด้านการกล้าเผชิญ (H) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีบุคลิกภาพ ด้านจิตใจอ่อนโยน (I) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด มีบุคลิกภาพด้าน ความระแวง (L) และการพึ่งตนเอง (Q₂) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้สูงและรายได้ต่ำ มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่า บุคลิกภาพด้านความระแวง (L) และความเครียด (Q₄) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายกับอาชีพ เกษตรกร มีบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวล (O) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE FIRST YEAR NURSE STUDENTS' PERSONALITIES OF
BORROMRAJCHONNANEE BANGKOK OF NURSING COLLEGE
IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
APINYA SPIKHAO

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

October 1997

The purposes of the research were to study and compare The Sixteen Personality Factor of the first year nurse students of Borromrajchonnane Bangkok Nursing College in academic year 1997. They were classified by studied group , sex, home town , economic status of family and occupation of parent. The population group were 163 nursing students : they were divided in to 15 male and 148 female students. The instrument was Cattell' s The Sixteen Personality Factors test (16 PF) Form A by Raymond B. Cattell. The t-test and One way analysis of variance were used to analyze data.

The results were as follows :

1. The Nursing students had score high of personality of factors Self-assured (O+) Shrewdness (N+) Suspicious (L+) Haris (I+) Tension (Q₄+) Radicalism (Q₁+) Self-sufficiency (Q₂+). The Nursing students had score average on Personality of factors Out going (A) Conscientious (G) Intigration (Q₃) Venturesome (H) , and had score low on personality of factors Submissiveness (E-) Ego - Strength (C-) Praxermia (M-) Desurgency (F-) and Intelligence (B-)
2. There was significantly difference of personality factor in aspect of venturesome (H) between nursing students group A and B at .05 level.
3. There was significantly difference of personality factor in aspect of Haris (I) between male and female nursing students at .01 level.
4. There was significantly difference of personality factor in aspect of Suspicious (L) and Self-sufficient (Q₂), respectively ; between nursing students who lived in Bangkok hometown and another province hometown at .01 level.
5. There were significantly difference of personality factor aspect of Submissiveness (E), Suspicious (L) and Tension (Q₄) between nursing students whose economic status of family were high and low at .01 (E factor only) and .05 level, respectively.
6. There were significantly difference of personality factor in aspect of Submissiveness (E) and Self-assured (O) of nursing students among those with the different occupation of parent at .01 and .05 level, respectively.